

DARBININKAS

Vol. LXVII, Nr. 21
Gegužės - May 28, 1982

Pentadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

DAUG ATLIKTA,
MAŽAI REIKALAUJAMA

Savaitės įvykiai

Sov. S-gos prezidentas Brežnevą pareiškė esąs pasirengęs pradėti pasitarimus su JAV dėl strateginių branduolinių ginklų kontrolės, bet pabrėžė, kad prezidento Reagano pasiūlytas planas jiems sumažinti esąs vienašališkas.

JT gen. sekretoriaus Javez de Cuellar pastangos surasti sprendimą ginčui tarp Argentinos ir Britanijos dėl Falklando salų artėja prie pabaigos, ir atrodo, kad Britanija rengiasi ginčą spręsti jėga ir išskeldinti savo karines pajėgas į salas.

Popiežiui Jonui Pauliui II besilankant Fatimoj, konservatyviųjų katalikų arkivyskupo Marcel Lefebvre išventintas ir kunigus ispanas Juan Fernandez Krohn bandė papiežiui nužudyti durtuvu, bet buvo sulaikytas ir papiežiaus nesužeidė. Pasikėsintojas buvo suimtas ir bus teisiamas Portugalijos teismo.

Egipto ir Izraelio derybų dėl Izraelio okupuoto vakarinio Jordano kranto ir Gazos ruožo arabams ribotos autonomijos suteikimo yra įstrigusios dėl Izraelio reikalavimo, kad jos vyktų Washingtone, Kaire ir Jeruzalėje. Egipto prezidentas nesutinka tartis Jeruzalėje, nes tuo būdu netiesiogiai būtų pripažinta senosios Jeruzalės aneksija.

Varšuvos, Gdanskio, Wroclawo ir kitų Lenkijos miestų darbininkai gegužės 13 trumpam laikui sustabdė darbus karo būklės paskelbimo 5 mėn. sukakčiai paminėti. Gatvėse susitelkusius žiūrovus policija išskleidė lazdom ir vandens švirkštais. Per 600 žmonių buvo sulaikyti.

Olandijos trijų partijų koalicinė vyriausybė, nesutarinama dėl krašto ūkinės politikos, atsistatydino.

Dominikonų respublikos prezidentu buvo išrinktas kraštą valdančios revoliucinės partijos kandidatas Salvador Jorge Blanco.

Europos bendrosios rinkos valstybės sutarė Argentinai paskelbtas ūkinės sankcijas pratęsti dar vienai savaitai, bet Italija ir Danija prie pratęsimo nesutiko prisidėti.

Salvadoro ginkluotųjų pajėgų vadas gen. Jaime Abdul Gutierrez, krašto prezidentu išrinkus Alvaro Magana, pasitraukė iš pareigų.

Izraelis, ruošdamasis įsiveržti į Libaną, prie sienos su Libanu yra sutelkęs apie 40,000 karių, bet JAV tiki, kad karo bus išvengta.

Britanija kare su Argentina dėl Falklando salų iki šiol yra netekusi naikintojo Sheffield, kainavusio 185 mil. dol., dviejų Sea King malūnsparnių ir trijų Harrier lėktuvų, kainavusių 34 mil. dol. Be to, ji sunaudojo už 5.5 mil. dol. torpedų, raketų ir kitų šaudmenų. Vyriausybės išnuomoti civiliniai laivai iki gegužės 15 kainavo 36 mil. dol. Už išnuomotą liuksusinį keleivinį laivą Queen Elizabeth II vyriausybė kasdien turi sumokėti 1.8 mil. dol.

Popiežius Jonas Paulius II savo numatytą vizitą į Angliją yra atidėjęs neribotam laikui.

Izraelio min. pirmininko Begino koalicinė vyriausybė, ją rėmusios partijos dviem parlamentu nariams perėjus į opozicinę Darbo partiją, atsidūrė pavojų netekti parlamento daugumos dėl vyriausybei pareikšto nepasitikėjimo.

Indijos ir Kinijos derybų dėl 20 metų trukusio ginčo dėl sienos nerodo jokios pažangos.

KODĖL ŠILUVA KELIA SIAUBĄ VALDIŠKIEM BEDIIVIAM?

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 50

1981 rugsėjo 12 į Šiluvą pasimelsti atvyko keturi jaunuoliai iš Estijos: Ants Tomson, Tanne Kalam, Tonis Arro ir Runno Vissak.

Milicija juos sulaikė prie bažnyčios durų ir tardė. Runno Vissak vien už tai, kad nuvyko į Šiluvą pasimelsti, yra pašalintas iš Tartu universiteto.

Bara už lankymąsi Šiluvoje

1981 spalio 25 septyniolikmetis Panevėžio hidromelioracijos technikum mokslivis Kęstutis Variakojis atvyko į Raseinius, norėdamas nuvažiuoti ir pasimelsti Šiluvos bažnyčioje. Raseinių autobusų stotyje jis rado pakabintą skelbimą, kad penktadienį, šeštadienį ir sekmadienį, spalio 23, 24 ir 25 autobusai į Šiluvą nevažiuoja. Vaikinas nusprendė keliauti pėsčias. Kelyje viena po kitos užjo policijos mašinos, todėl jis ėjo takeliais per mišką.

Kai netoli Šiluvos išėjo į pagrindinį kelią, bematant privažiavo policijos mašina, išsoko keletas milicininkų ir griežtai įsakė sėstis į jų mašiną "išsiaiškinimui".

Kęstutis pasiteiravo, už ką jis sulaikomas, o milicininkai jį taipiktai atkirto:

— Lipk greitai į mašiną, o kai patys įmesime, tai dar 10 parų gausi!

Šiluvoje vaikina nuvedė į milicijos skyrių, kur uniformuoti ir neuniformuoti (čekistai) ėmė tardyti:

— Iš kur esi? Kada gimęs, kur gyvenai, ko atėjai į Šiluvą?

Vienas iš milicijos pareigūnų, iškraustęs K. Variakojos kišenės ir paėmęs piniginių, rožančių, tęsė toliau tardymą:

— Iš kur gavai rožančių? Kur mokaisi? Kur tėvai gyvena ir dirba?

Kiek vėliau atėjęs tardytojas užvedė bylą, esą K. Variakojis priešinosi milicijos darbuotojams. ("Pasipriešinimu" buvo laikoma Kęstučio teiravimasis apie sulaukymo priežastį). Tardytojas klausinėjo, ko vaikinas ėjo į bažnyčią, kodėl į Šiluvos, o ne į kurią nors kitą? Kęstučiui atsakius, jog ėjo pasimelsti už Lietuvą, tardymą nutraukė, o jį patį nuvedė į kitą kambarį, kuriame jau buvo daugiau sulaikytų. Po pusvalandžio visus išvežė į Raseinius.

Raseiniuose pareigūnai K. Variakojį išsikvietė patį pirmą. Pakiše lapą liepė perskaityti ir pasirašyti, kad susipažino su byla. Gerokai palaukę milicijoje, nuvedė pas Raseinių rajono liaudies teismo teisėją S. Sarą. Šis, pagrąsinęs, kad Kęstutį išmes iš technikum ir iš komjaunimo, liepė užmokėti 10 rublių baudą, mat, paklausdamas, už ką yra sulaikomas, pasipriešino milicijos darbuotojams. Išlaikė 5 valandas, K. Variakojį paleido.

Technikume Kęstutis buvo tardomas skyriaus vedėjo, o spalio 28 tardė milicijos skyrius. Tada tardomas 3 mėnesiam buvo įrašytas į milicijos įskaitą.

Sulaiko kun. Joną Kaunecką

1981 spalio 24 čekistas Norikūnas sulaikė kun. Joną Kaunecką kelyje Varniai-Laukava. Pristatytas į Telšių saugumo skyrių, kun. J. Kauneckas buvo įspėtas, kad ryšium su Šiluvoje organizuojamais renginiais šį šeštadienį ir sekmadienį draudžiama jam išvykti iš Telšių. Kunigas sakėsi nieko nežinąs, o važiuavęs asmeniškais reikalais ir

po pietų turėjęs grįžti į Telšius. Be to, tomis dienomis turįs daug darbo ir niekur negalįs važiuoti. Nežiūrint to, kun. J. Kauneckas tas dienas buvo visur demonstratyviai sekamas.

Tomis dienomis įstaigom buvo uždrausta duoti autobusus net laidotuvių ar metinėm. Mokyklų mokiniai, daugelio įstaigų darbuotojai buvo įspėti, kad niekur nebandytų išvažiuoti. Keliai į Kelmės rajoną, kaip ir rugpjūčio 23, buvo kontroliuojami. Autobusų maršrutai Tytuvėnai - Šiluva - Raseiniai buvo uždaryti dėl "kelio remonto". Kauno studentam, kilusiam iš tų vietų, tomis dienomis buvo uždrausta vykti namo.

Kun. J. Kauneckas 1981 lapkričio 6 parašė Lietuvos TSR prokurorui skundą, kad be jokios priežasties buvo sulaikytas netoli Laukuvos ir pristatytas į Telšių saugumo postą. Žinoma, jį skundą nebuvo jokio atsakymo.

Jaunuoliai į Šiluvą ėjo naktį

1981 spalio 25 apie 2 val. nakties 10 jaunuolių būrelis išėjo iš Kelmės į Šiluvą. Jie žygiavo su malda lūpose ir meile širdyse Dievo Motinai ir persekiojamai tėvynei.

Eiti keliu Kelmė-Tytuvėnai buvo negalima. Vienas prie kito net trijose vietose buvo išstatyti milicijos "barjerai".

Jaunimas slinko per laukus pagal Dubysą ir 7 val. ryto pasiekė Lyduvėnus. Kelionėje daug kartų teko slėptis nuo čekistų mašinų. Lyduvėnuose persiskyrė į 3 grupes, kad lengviau išvengtų persekiojančių čekistų ir milicijos. Į Šiluvą buvo likę tik 5 kilometrai. Vieno-

je grupelėje buvo sąžinės belaisvė Onutė Vitkauskaitė, kelmietė Regina Teresitūtė, Kauno gyventojas Bena Mališkaitė ir vilkaviškietis Arvydas Juška. Tą grupę sustabdė iš mašinos išsokę pareigūnai.

"Tvarkos saugotojams" pirmiausia rūpėjo sužinoti, kur eina sulaikytieji. Sužinoję, kad keliauja į Šiluvą, tuoj per radiją išskvietė autobusiuką, kuriuo atvažiavę 6 pareigūnai susodino suimtuosius ir išsivežė "asmenybių išaiškinimui".

Tardoma Onutė Vitkauskaitė j klausimus, kur ji gyvena ir dirba, atsakė, kad ji tik ką grįžusi iš Panevėžio priverstinio darbo zonos — lagerio ir tvarkanti dokumentus. Lageryje jai pusantrų metų aiškino, kad Lietuvoje tikėjimas nepersiekiojamas, kad tikintieji gali laisvai melstis. Jai vos išėjusiai neleidžiama padėkoti Šiluvos Švč. Motinėlei. Tai ir esąs naujas tikėjimo persekiojimo faktas.

Visus ištarde, pareigūnai ypač grubiai užsipoelė nepilnametį Arvydą Jušką. Po eilinių patyčių jaunimą nuvežė apie 50 kilometrų į paleido. Teko eiti pėsčiomis, klaidžioti, nes miško keliuku autobusai nekuravo.

Panašus likimas ištiko ir antrąją grupelę. Jūs visus suėmė ir nuvežė į Raseinius "išsiaiškinti asmenybių".

Tik trečioji grupelė, lyg partizanai karo metu, miškais, pievomis, besislapstydami nuo pikty čekistų žvilgsnių, laimingai pasiekė Šiluvą, kuri, žiūrint nuo kalvelės, raudonavo nuo milicininkų uniforminių kepurų.

Kai 1970 Kento valstybinio universiteto profesorius dr. Jonas Cadzow pradėjo rūpintis lietuviškų archyvų rinkimu ir jų apsaugojimu ateinančiom kartom, pesimistai j jo projektą žiūrėjo gan skeptiškai. Dr. Cadzow, kurio lietuvių motina jame įkvėpė meilę Lietuvos kultūrai ir gilų rūpestį lietuvių tautos tragedija, nesigailėdamas laiko, pastangų, asmeniškų lėšų, su Clevelande gyvenančių keleto entuziastų talka pasiekė nepaprastus rezultatus. Moderniojo universiteto bibliotekoj dabar jau turim daugiau kaip 10,000 atskirais pavadinimais kataloguotų lietuviškų knygų, kurių didėlė dalis buvo išleista Lietuvoj, jų tarpe reti ir seni kai kurių knygų egzemplioriai. Gavęs privačius archyvus, dr. Cadzow didžiuojasi pilnais Varpo ir Auszros komplektais. Mūsų periodika yra mikrofilmuojama, t.y. visi laikraščiai yra milžiniškų mikrofilmų kolekcijoj, o lietuviška informacija kompiuterių sistemos pagalba gali naudotis daugiau kaip 3000 institucijų ir universitetų.

Statistika rodo, kad paklausa lietuviškai medžiagai yra. Svarbiausia, kad visa tai yra padary-

ta be jokių išlaidų mūsų visuomenei. Tų archyvų dėka buvo įsigytas vienas doktoratas ir trys magistro laipsniai lietuviškomis temomis. 1972 Kento universitete buvo įvesta lietuviškų studijų programa su lietuvių kalbos ir kultūros kursais. Baigus 32 kredito valandų darbus, studentas gauna liuanistinių studijų pažymėjimą ir tuo pačiu patenkina humanitarinių ir griežtybių mokslų fakultetų reikalavimus kalbų ir socialinių studijų srity.

Tai programai sustiprinti ir būsimiems liuanistikos žinovams paruošti yra įkurtas stipendijų fondas, kuriame turėtų būti bent 50 tūkstančių dolerių. Trūksta vos 20 tūkstančių, kuriems surinkti Clevelande yra susidaręs specialus Kento liuanistinė programai remti komitetas. Tenka pastebėti, kad tolimame St. Petersburg (Floridoj) jau veikia tai programai remti klubas su finansiniu įsipareigojimu kasmet prisidėti tam tikra pinigų suma.

Mūsų visuomenei siūlomi grandioziniai projektai su ne visada konkrečiomis perspektyvomis atėičiai susilaukia pritarimo. Todėl tektų stebėtis, jei mūsų visuomenė neparemtų jau egzistuojančios ir gražią darbo vagą išvariosios institucijos. Birželio mėnesio pirmąją savaitę susiorganizavę komiteto nariai kreipėsi telefonais į pavienius asmenis, kviesdami finansiskai prisidėti prie stipendijų fondo. Ta pačia proga populiarioji Juozo Stempuzio vadovaujama radijo valandėlė savo birželio 6 dienos programą skirs "radiotonui", t.y. pagal modernų lėšų telkimo metodą radijo valandėlės metu priims aukas ir aukotojus praneš tuoj pat per radiją.

Toliau gyvenantieji lietuviai, kuriems tokia vertinga liuanistinė programa yra remtina ir kurie pripažįsta lietuviškų archyvų svarbą, yra kviečiami savo aukas tiesiog siųsti šiuo adresu: Lithuanian Fellowship Fund, Kent State University, 729 Wright Hall, Kent, Ohio 44242.

Asmenys, paaukoję 25 dol., gaus suvenyrinį puoduką; paaukoję 100 dol. su viršum — "Century Club" pažymėjimą, o paaukoję 1000 dol. su viršum taps Prezidento Klubu nariais (The President's Club).

Primenama, kad turintieji senos archyvinės medžiagos, leidinių ir t.t., prašomi ją siųsti tiesiog dr. J. Cadzow aukščiau nurodytu adresu.

Primenama, kad turintieji senos archyvinės medžiagos, leidinių ir t.t., prašomi ją siųsti tiesiog dr. J. Cadzow aukščiau nurodytu adresu.

Kento universiteto liuanistikos programa ir archyvai bei jų tolimesnis užlaikymas lietuviškai visuomenei nebus finansinė našta. Stipendijų fondas, vienintelė pinigų suma, kurią reikia mum surinkti, tiesiogiai tarnaus lietuviui studentui. Atmintina, kad Kento universitete studijuojant bet kokią mokslų šaką, liuanistinė programa tampa akredituotų studijų reikalavimų dalimi. Suinteresuotieji platesne informacija taip pat prašomi kreiptis į dr. J. Cadzow.

Aurelija Balašaitienė

Michigano valstybės vicegubernatorius James H. Brickley (už mikrofono) įteikia JAV LB krašto valdybos pirmininkui Vytautui Kutkui (k.) gubernatoriaus William G. Milliken proklamaciją, skelbiančią balandžio 16-18 Michigano lietuvių dienomis. Užpakaly stovi dr. Algis Barauskas ir JAV LB vykdomasis vicepirmininkas organizaciniam reikalams Jonas Urbonas. Nuotr. J. Carlos

IŠLEIDO IŠVYKTI IŠ LIETUVOS

Rašytojo Tomo Venclovos žmona Natalija su dukrele Maryte atvyko iš Lietuvos ir sustojo New Haven, Conn., kur jos vyras profesorijauja Yale universitete.

MIRĖ KUN. DOMININKAS LENGVINAS

Windsor, Ont., Kanadoje, gegužės 22 vakare, ištiktas širdies priepuolio, mirė kun. Domininkas Lengvinas, vietos lietuvių

Europos bendrosios rinkos valstybių konferencija pirmą kartą atsisakė Britanijai leisti panaudoti jos veto prieš numatytą žemės ūkio produktų kainų pakėlimą.

Kinija paleido iš kalėjimo 151 buvusios tautinės Kinijos pareigūną. Jie buvo įkalinti nuo pilietinio karo pabaigos.

Šv. Kazimiero parapijos klebonas. Buvo gimęs 1914 liepos 13, baigęs Telšių kunigų seminariją, j kunigus įšventintas 1940 gegužės 23. Antrojo pasaulinio karo metu buvo pasitraukęs į Vokietiją, iš ten su tremtinių banga atvyko į Kanadą.

DEKRETAS APIE ARKIVYSKUPO JURGIO MATULAIČIO DORYBIŲ HEROJIŠKUMĄ

Dalyvaujant papiežiui Jonui Pauliui II, Šventųjų bylom svarstyti kongregacija paskelbė dekretą, kuriuo yra pripažįstamas Dievo tarno arkivyskupo Jurgio Matulaičio dorybių herojiškumas. Tai yra vienas iš paskutinių žingsnių arkivyskupo Jurgio Matulaičio beatifikacijos - palaimintuotojo paskelbimo - byloje.

Pranešime apie dekretą paskelbimą Vatikano dienraštyje L'Osservatore Romano primena, kad arkivyskupas Jurgis Matulai-

tis yra Marijonų vienuolijos įkūrėjas. Be to, jis yra dviejų seserų vienuolių įkūrėjas. Jurgis Matulaitis — primena Vatikano dienraštyje — yra gimęs 1871 Lūginės kaime ir miręs 1927 Kaune.

Dekreto apie Dievo tarno arkivyskupo Jurgio Matulaičio dorybių herojiškumą paskelbimo iškilmingame posėdyje dalyvavo ir beatifikacijos bylos vedėjas (postulatorius) kun. dr. Juozas Vaišnora, MIC.

IŠ PAVERGTO LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Klaipėdoje gyvenęs jaunas kompozitorius Zigmąs Virkšas yra kylanti muzikos žvaigždė. Anksčiau jis yra sukūręs "Dorėninę poemą" vargonams ir "Džukijos eskizus" fortepionui. Jo naują kūrinį — vokalinę poemą mezzosopranui, fortepionui ir vargonams kovo pradžioje filharmonijos salėje atliko solistė A. Stasiūnaitė, pianistas R. Biveinis ir vargonininkė Z. Survilaitė. Poemos tekstą pagal jaunos poetės D. Kudžmaitės eilėraščius sukomponeavo pats kompozitorius. Muzikos kritikai apie kūrinį spaudoje atsiliepė labai palankiai.

— Lietuvos M. Akademijos matematikos ir kibernetikos instituto direktorius žinomas mokslininkas Vytautas Statulevičius visą kovo mėnesį skaitė paskaitas Meksikos valstybiniame universitete.

Savaitės įvykiai

Maroko karalius Hassan II, lankydamasis JAV, paprašė ginklų ir paramos jo kovoj su Polisario partizanais dėl vakarinės Saharos.

Afganistano sostinėje Kabule buvo išsprogdintas sovietų pareigūnų gyvenamųjų namų kompleksas. Per sprogimą žuvo apie 10 namus saugojusių afganų karių.

3,000 Lenkijos ūkininkų, nepaisydami juos saugojančių policininkų, Varšuvoje maldom, giesmėmis ir dainomis paminėjo vyriausybės uždarytos ūkininkų solidarumo unijos metines sukaktuves.

JAV vyriausybė, atsiilygindama už jos dviejų diplomatų ištrėmimą iš Lenkijos, įsakė išvykti dviem Lenkijos diplomatom.

Svedijos pakrančių apsauga teigia, kad Baltijos jūroje netoli Latvijos krantų gegužės 14 dege Sov. S-gos naikintojas ar didelė fregata.

16 Lenkijos Solidarumo unijos vadų, protestuodami dėl karo būklės, pradėjo bado streiką kalėjime prie Varšuvos.

Jugoslavijos parlamentas pirmą kartą krašto ministere pirmininke išrinko Kroatijos komunistų partijos pirmininkę Milka Planinc.

San Juan, P.R., neišaiškinti teroristai nušovė grįžtantį į savo laivą JAV jūrininką ir tris kitus sunkiai sužeidė.

Londono laivų draudimo bendrovė Lloyd of London nutarė nedrausti laivų, plaukiančių į Argentiją ar į pietinį Atlantą.

Didžioji JAV spauda ir kitos komunikacijos priemonės neigiamai įvertino pamokslininko Billy Graham lankymąsi Maskvoje ir jo pareiškimą, kad Sov. S-goj esanti religinė laisvė.

Argentina sulaukė savo 5,8 bil. dol. skolos grąžinimą Britanijos bankam, o Britanija užšaldė Argentinos 1,4 bil. dol. indėlius Britanijos bankuose.

Čekoslovakijos turistai lankantis Skotijoje, 9 turistai pasislėpė ir negrįžo į laivą, nes jų prašymas pratęsti vizas vyriausybės buvo atmestas.

— Bulgarijos sostinėje Sofijoje visą kovo mėnesį veikė lietuvių liaudies dirbinių paroda. Joje buvo rodomi liaudies meistrų medžio drožiniai, gintaro papuošalai, įvairūs rankdarbiai.

— Biržų miesto kraštotyros muziejuje kovo mėnesį buvo surengta pramonės gaminių paroda. Parodoje savo gaminius rodė Panevėžio "Linas", Biržų audimo fabrikas "Siūlas", Ukmergės siuvimo fabrikas "Lelija", Panevėžio suvenyrų fabrikas "Tulpė", taip pat Vabalninko siuvėjai ir Biržų suvenyrininkai.

— Dar kelios premijos žurnalistams. V. Kapsuko vardo premijos už propagandinius rašinius paskirtos "Nemuno" bendradarbiui Alvydui Dargiui, "Komjaunimo tiesos" korespondentui Eduardui Girčiui ir "Tiesos" skyriaus vedėjui Vytautui Žeimantui.

— Verta dėmesio Kauno muzikiniame teatre pastatyta absurdiško teatro premjera "Adomas nenori būti Adomu". Tekstą parašė J. Mačiukevičius, muziką sukomponeavo B. Gorbulskis, režisavo G. Žilys, dirigavo A. Kievišas, baletmeisterė — I. Ribaciūskaitė, dailininkas — A. Karinauskas.

— Klaipėdoje veikia mokomasis teatras. Tai valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakulteto darbas scenoje. Šį pavasarį mokomasis teatras pastatė R. Kašausko dviejų dalių pasaką "Kai vėl atskris drugelis". Veikalą režisavo pedagogikos katedros vedėjas A. Mačiulis, scenografiją paruošė L. Valskytė. Vaidino IV kuroso vaidybos ir režisūros studentai. Mokomojo teatro vaidinimas jungtas į teatro šventę Klaipėdoje. Toje šventėje dalyvavo Vilniaus akademinis operos ir baletų teatras, Vilniaus rusų dramos teatras, Liepojos latvių teatras, taip pat Klaipėdos dramos teatras. "Trinčių" fabrikas Klaipėdos dramos teatrui paskyrė dvi premijas — už ge-

riausius 1981 metų vaidmenis. Tas premijas gavo B. Gražys ir N. Savičenko.

— Sovietinis garbės titulas suteiktas rašytojui Romualdai Lankauskai, švenčiančiam 50 metų amžiaus sukaktį, ir žurnalistui, "Girių" vyr. redaktoriui Andriui Gudelevičiui, švenčiančiam 60 metų amžiaus sukaktį.

— Tarp naujų knygų naujienų randame Alfonso Bieliausko įvairių žanrų knygą (drama, apsakymai, publicistika) "Žiburyš mažame kambarėly" (498 psl., 7000 egz.), Raimundo Kašausko "Zaliuojančios kalvos" (to paties vardo apysaka ir seniau išleistas romanas "Mažos mūsų nuodėmės", 376 psl., 20,000 egz.), Jono Mačiulio "Bėga upės krantai" (romanas apie Lietuvos miško kirtėjus ir sielininkus 19-ojo amžiaus pabaigoje, 214 psl., 20,000 egz.), "Biržų krašto tautosaka" (414 psl., 7000 egz.).

— Balandžio mėnesį pavergtos Lietuvos spaudoje paminėta gana daug sukaktuvinių:

Balandžio 6 septynioliasdešimt metų amžiaus sulaukė pianistas, Lietuvos valstybinės konservatorijos rektorius Jurgis Karnavičius (žinomo kompozitoriaus, "Gražinos" operos kūrėjo sūnus). Gimęs 1912 Petrapilyje, 1933 baigė Kauno muzikos konservatoriją. Studijas dar gilino Berlyne, Paryžiuje. Koncertavo užsienyje dar nepriklausomybės laikais, 1941-1949 fortepiono dalykus dėstė Kauno konservatorijoje, nuo 1949 yra valstybinės konservatorijos rektorius. Jam rektorijai, konservatorija išleido apie 3000 gerai paruoštų muzikų. Septynioliasdešimt metų amžiaus sukaktis paminėta ne tik spaudoje, bet ir specialiu koncertu konservatorijos koncertų salėje. Sveikinimo kalbas pasakė muzikologas J. Gaudrimas, kom. partijos atstovas V. Baltrūnas, aukštojo mokslo ministeris H. Zabulis, kultūros ministerio pavaduotojas D. Trinkūnas ir daug kitų. Concerte M. K. Čiurlionio, C. Debussy, R. Schumanno, F. Liszto ir F. Chopino kūrinius skambino buvę J. Kar-

navičiaus mokiniai — konkursų laureatai: J. Udraitė, P. Geniušas, J. Karnavičius (sūnus) ir M. Rubackytė. Sukakties proga muzikas apdovanotas sovietiniu "Tautų draugystės ordinu".

Balandžio 17 septynioliasdešimt metų sulaukė aktorius ir režisierius Juozas Gustaitis. Gimęs 1912 Londone, 1932 baigė Kauno valst. teatro dramos studiją. Tais metais priimtas artistu į Kauno valst. teatrą, nuo 1933 perėjo į Jaunųjų teatrą, 1940 persikėlė į Vilniaus dramos teatrą. 1944-46 dirbo kaip Vilniaus dramos teatro režisierius ir aktorius, 1946-1949 buvo Klaipėdos dramos teatro vyr. režisierium, 1949-1952 — Kauno dramos teatro režisierium, nuo 1952 perkeltas į Vilniaus akademinę operos ir baletų teatrą vyriausiu režisierium. Be darbo teatruose, J. Gustaitis dar teatrinius dalykus dėsto valstybinėje konservatorijoje. Yra parašęs pjeses "Į ateitį šviesiai", "Obelys žydės", libretus A. Račiūno operai "Marytė", V. Klovos operoms "Vaiva", "Duktė". Sukakties proga aktorius pagerbtas Liet. TSR aukščiausios tarybos prezidento garbės raštu.

Spaudoje atsimintas ir ne lietuvių kilmės muzikologas Julius Špigelglazas (1922-1972). Gimęs Kaune, čia ir gimnaziją baigęs, karo metu buvo pabėgęs į Sov. Rusiją, po karo mokėsi Valst. muzikos konservatorijoje Vilniuje. Nuo 1953 paskirtas konservatorijos dėstytoju. Žymiausias J. Špigelglazo mokslinis darbas yra jo disertacija apie lietuvių kompozitorių originalias ir harmonizuotas solo dainas su fortepiono pritarimu. Dar parašė knygas "Tarybinės dainos meistrai" (1962) ir "J. Karos" (1967). Be to, spaudoje yra paskelbęs daug kritikos straipsnių apie naujas simfonijas, operos pastatymus, koncertus, saviveiklininkus. Tie visi darbai dabar spaudoje paminėti autoriaus 60 metų gimimo sukakties proga.

Pr. N.

Laiškas redakcijai

APIE MUZ. T. BRAZIO KŪRINIŲ

Didžiai Gerbiamas Pone Redaktoriau, prašau neatsisakyti patalpinti savo laikrašty sekanti atvirą laišką kun. L. Budreckui.

"Darbininko" 1982 m. balandžio 23 d., nr. 16 tilpo žinutė... "kiek anksčiau jo (kun. L. Budrecko) išleistas Teodoro Brazio kūrinys — Responsorija Matutini Tenebrarum, 44 psl., didelio formato".

Iš Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

gu Rimantu. Šiluvoje milicija juos tardė, o R. Jasinską, kurio kalba užsikerta ir kuris tada negalėjo kalbėti, net mušė. Pasuk nuvežė į Raseinius, surašė melagingus parodymus, kad jų kelionė sukėlė avarinę situaciją, ir liepė pasirašyti. Kai atsakė pasirašyti, abu nuvedė į teismą. Teisėjas už tariamą chuliganizmą Danutę nuteisė 30 rublių, o jos vyrą Albiną 7 paras arešto.

Susipažinęs su tuo leidiniu, turiu šiuos klausimus kunigui L. Budreckui:

1. Ar kun. Teodoras Brazys (1870-1930) ir kun. Teodoras Brazys-Frey (kaip tituliname Responsorijų puslapy atspausdinta) yra tas pats asmuo?

2. Ar kada nors kun. T. Brazys save vadino, pasirašydamo profesoriaudamas seminarijoje ar Lietuvos Universitete, spausdindamas savo teoretinius veikalus ar muzikines kompozicijas dviem pavardėm — Brazys-Frey?

3. Kodėl kun. L. Budreckas tą iš baudžiavos šimtmečio kun. Brazio tėvui duotą priedą prie pavardės Frey nutarė 1982 metais grąžinti mirusiam garbingam prelatui kun. Teodorui Brazui?

4. Kada ir kur tos Responsorijos buvo nurašytos vieno iš prof. T. Brazio buvusių mokinių (kaip įvade leidinio pažymėta) ir kas buvo tas jo mokinys?

5. Ar dinaminiai ir slinkties nurodymai Responsorijų partitu-

roj yra kun. T. Brazio, nurašytojo, ar kun. L. Budrecko? Kaip ir harmoniniai ir kitokie notacijų netikslumai — ar jie buvo originale, ar netiksliai nurašyta, ar korektūros klaidos?

6. Jei tos Responsorijos niekur nebuvo išspausdintos, tai kaip tas atsitiko, kad "iš jo sukomponeuotų gausių bažnytinės muzikos kūrinių", kaip kun. L. Budreckas rašo, — "Responsorijos yra populiariausios ir gražiausios" kun. T. Brazio kūriniai?

Iš muzikinės pusės ką nors nuodugniau pasakyti apie tą leidinį susilaikau, kol neturiu atsakymų į mano iškeltus klausimus.

Paprastai tokiam "post mortem" leidiniui rimta pareiga ir tradicija yra duoti autentiškų informacijų leidinio interpretacijai ir pažymėti, ar nurodymai yra autoriaus, ar leidėjo.

Bendrai, reikia galvoti, — intencijos tam leidiniui buvo nepiktinos. Leidinys švariai išleistas (atspausdinta Franciscan Press, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.). Įvade kun. T. Brazys-Frey yra išgarbintas savo talentais, išsimokslinimu, išleistom knygom ir kompozicijom. Deja, ar šis leidinys yra šiandien aktualus (tekstas yra lotynų kalba), — stipriai abejoju. Ar tai iš tikro "populiariausias ir gražiausias" — mano nuomonė būtų skirtinga. Leidiny yra elementarių harmoninių klaidų, netikslus tonacijai ženklų skaičius prie raktų, ne visose Responsorijose nurodyta slinkties ir kai kur klaidinga notacija.

Visu tuo garbingam profesoriui T. Brazui netinkamai pasitarnauta.

Teatleidžia man kun. J. Ruokis — mecenatas to leidinio, nes nežinau, ar dėkoti jam, ar apgaillestauti, kad buvo dosnus.

Reiškiu pagarbą p. Redaktoriui

Vytautas Marijošius
West Hartford, Ct.,
1982 balandžio 29 d.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northport, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

Alice's Florist Shop, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių par duotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliui pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

LIETUVIŲ RADIO VALANDA WORCESTER, MA. — WICN 90.5 FM. Trečiadieniais 8:30-9:30 v.v., šeštadieniais 5-6 v.v. Inž. Ed. V. Mellus Jr., vedėjas, 23 Shirley Rd., Shrewsbury, MA. 01545. Tel. 617 852-3665.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Verill, Altschuler Schwartz, Inc. N.Y. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options fondus, commodities, auksą, atidaryti IRA planus. Susinteresuoti skambinkite 212 644-5580 arba nemokamai iš visur tel. 800-223-1512.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", šeštadi. WEVD 8-9 val. vak. 97.9 FM. Taip pat "Music of Lithuania", trečiadi., 6:05-7:00 val. vak., iš WSOU, 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSU VIENINTELE VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius,
Vedėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privaziavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA

1982
KELIONĖS Į LIETUVĄ

PRAŠYKITE DAUGIAU
INFORMACIJŲ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

XXXII Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės įvyko Clevelande gegužės 7 ir 8. Nuotraukoje — sporto šventės atidarymas. Vidury — New Yorko sporto komandos. Nuotr. V. Bacevičius

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$15.00. Single Copy 30 centsPOSTMASTER: Send Change of Address Notice to: 341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Prenumerata metams \$1.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuostata • Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Kodėl mus puola?

Jau kuris metas, kaip Amerikoje intensyviai ieškoma antrojo karo nusikaltėlių. Ieškoma tokių žmonių, kurie vokiečių užimtuose kraštuose tarnavę vokiečiams, prisidėję prie gyventojų naikinimo, konkrečiai — žydų.

Tai paliečia ir lietuvius. Kasmet laikraščiai paskelbia bent kelias lietuviškas pavardes, surašo didžiausius kaltinimus. Spauda ir televizija, ieškodama sensacijų, gal ir specialų tikslą turėdama, visa tai išpučia. Taip kartojasi jau kokia dešimt metų. Pirmia tokie paskelbimai buvo retesni, dabar dažnesni.

Juk tiek daug metų praėjo po II-ojo pasaulinio karo. Visi didieji karo nusikaltėliai surankioti ir nubausti. Buvo nugarbinti ir mažieji nusikaltėliai. Bet štai po tiek metų — dar jų atsirado? Kodėl jų dabar prireikė?

Sovietų Sąjunga bet kokiom priemonėm nori sunaikinti tautines atsparias mažumas Amerikoje. Tos tautinės mažumos juk ir kelia visą nerimą, rengia demonstracijas, šaukia apie tai, kad jų kraštai esą Sovietų okupuoti, kad persekiojama religija ir t.t.

Jie atsidėję rinko medžiagą, planavo ir sudėstė taip reikalus, kad jiems sekasi siekti savo tikslų — jie išgaudina, įbaugina visas tautines mažumas Amerikoje. Pasitarkime vieną žydų įstaigą, kuri nuosekliai renka medžiagą apie tuos, kurie bet kur prisidėjo prie žydų naikinimo. Sovietai partūpina ir visą kaltinamąją medžiagą. Ir kas šovė Amerikos valdžiai taip naiviai patikėti tais skundais? Visa paėmė už tikrą, visai nepasiteiravę kad ir lietuviškų sluoksnių, kaip jiems tie reikalai atrodo.

Taip dabar teismuose užvedamos bylos. Atsiranda ir žurnalistų, sovietų simpatikų, kurie mielai tokias istorijas aprašo ir paskelbia.

Tokiu būdu skaldo pačią Amerikos visuomenę. Lietuviai per tiek metų buvo įsigyvenę tarp amerikiečių, o dabar štai paaiškėja, kad jis "karo nusikaltėlis". Savaiame nusigrežia žmonės nuo jo.

Savaime kelia nerimą ir įtampą pačių lietuvių tarpe, įvaro visiem baimės, kad sovietai gali visur ir visada visus pasiekti ir suburkuoti kaltinimus.

Ir dar daugiau. Tokių bylos patenka į teismus. Ir užpultasis turi samdytis advokatus. Bylos eina ilgai, o užpultasis taip pamazda besigindamas turi praleisti savo santaupas. Nors bylos ir nelaimėtų, bet visumoje sovietai laimėtų, nes užpultąjį terorizavo, šmeižė, tampė po teismus ir iš jo ištraukė nemažas sumas teismam. Žmogus lieka išgąsdintas ir suskurdęs.

Kadaise tokią bylą buvo iškėlę prof. J. Brazaičiui. Jis jau buvo ligonis, į teismą nenuėjo, bet užteko jo vieno rašto, kad amerikiečiai iš savo pusės apklausinėtų liudininkus. Jis savo rašte nurodė, kad tai šmeižtas. Apklausinejė nustatė, kad jis nekaltas. Bet kiek profesorius nervinosi, kiek kentėjo dėl to!

Ir tokie išpuoliai vis didės, nes jie tarnauja sovietams. Ir ką daryti? Pirmiausia reikia pažinti, kaip tokiu atveju veikia kiti užpuotieji. Kaip jie organizuojasi?

Reikia atsiminti, jei vienas kalbėsi ir vienas ginsi reikalą, nebus tokio įspūdžio. Reikia visiem per savo advokatus susirūti į kokį apsigynimo komitetą. Reikia visiem rinkti gynimosi medžiagą ir ją pristatyti ten, kur ateina kaltinamoji medžiaga.

Reikia ir su kitų užpultų tautų apkaltintais žmonėmis susirūti ir bendromis jėgomis reikia šį reikalą išaiškinti ir baigti, demaskuojant sovietų melą ir taktiką.

Sveikiname specialų komitetą, kuris pereitą savaitgalį New Yorke pajudėjo ta linkme.

Bostone gyvenęs poetas, dramaturgas Stasys Santvaras gegužės 27 švenčia savo gyvenimo 80 metų sukaktį. Šiuo metu jis yra išvykęs į rašytojų suvažiavimą Clevelande, kur gegužės 30 jam bus surengtas sukaktuvinis pagerbimas.

Poetas Stasys Santvaras yra tikra Bostono lietuviškoji puošmena — visada mandagus, visada geros nuotaikos, nuosaikus. Aukštas, lieknas lyg koks riteris, lyg koks Ispanijos hidalgo iš senųjų romanų, dramų. Jis toks visada eina ir eina, kartais sukrenkšdamas, pataisydamas savo balsą ir gražiai skaitydamas, gražiai kalbėdamas, gražbyliaudamas ir pats visada gražiai apsiengęs, lyg būtų išlipęs iš madų žurnalų.

Pirmą kartą sutikau Stasį Santvarą Telšiuose. Ten 1937 metų kovo mėnesį buvo literatūros vakaras, kuriame ir man teko dalyvauti. Klube per vakarienę jis priėjo prie manęs ir atsisėdęs užkalbino taip jaukiai, draugiškai. Be jokios puikybės. Ir man buvo didelis džiaugsmas, kad

STASIUI SANTVARUI 80 METŲ!

kalbasi su manimi, su tokiu mažu kilbuku.

Paskui jį mačiau Kaune, gyvenantį šalia prof. Brazaičio, šalia universiteto. Kiek ten lankytasi, kiek kalbėta apie kultūrą ir literatūrą. Ak, ta jaunystė, tie neramūs vakarai ir neramūs laikai! Visada Santvaras turėjo laiko visiem, visiem draugam ir visų reikalui. Jo butas buvo lyg kokie kultūros namai, kur buvo kalbama apie Kauno teatrą, operą, baletą, apie poetus, dramaturgus, rašytojus, dailininkus, muzikus, solistus, kompozitorius.

Karo audros jį išvedė iš tėvynės. Atsidūrė Vokietijoje. Kaip jis sumaniai atgaivino Lietuvių Rašytojų Draugiją ir kaip sumaniai jai vadovavo! Tą Draugijos veiklą perkėlė Amerikon.

Atvykęs į šį kraštą, įsikūrė Bostone ir čia aktyviai reiškėsi lietuviškoje veikloje, kultūrinimas visą Bostoną. Ir dabar jo namai yra lyg kokie kultūros rū-

mai, kur daug lietuvių dailininkų paveikslų, daug knygų, daug muzikos, daug minties ir kūrybos. Ir dabar čia kalbama tautos ir kultūros rūpesčiais.

-0-

Stasys Santvaras save laiko žemaičiu, nors ir yra gimęs Kauno artumoje, Rūsteikoniuose, Sere-džiaus valsčiuje. Mokėsi Sere-džiuje, Vilniuje, Kaune. Muzikos studijas pradėjo Klaipėdos konservatorijoje, vėliau, gavęs stipendiją, muziką studijavo Milane, studijavo ir italų kalbą bei literatūrą. Grįžęs į Kauną, buvo operos solistas, tenoras, paskui operos dramaturgas, vertėjas.

Jis yra išvertęs visą eilę operų. Pats būdamas poetas, mokėdamas daugel kalbų, būdamas dar ir solistas, buvo drauge ir geras vertėjas. Jo tekstus lengva dainuoti, nes jis pats versdamas juos išdainuoja.

Teatru rašė ir dramas — jo Žvejai ir Kaimynai buvo vaidinami daugybę kartų. Žvejai buvo išversti į latvių ir estų kalbas ir tuose kraštuose taip pat buvo daug kartų vaidinami. Žvejai yra išversti ir į vokiečių kalbą.

Kaip poetas pradėjo reikštis 1921 Lietuvos dienraščio literatūriniam priede Sekmojoj dienio išpausdinęs pluoštą eilėraščių. Vėliau savo eiles spausdino įvairioje spaudoje. Pirmąjį eilėraščių rinkinį Saulėtekio maldos išleido 1924. Lietuvoje pasirodė dar šie jo eilių rinkiniai: Pakalnių debesys 1936, Giesmės apie saulę ir sielą 1939, Vokietijoje — Laivai palaužtom burėm 1945; Amerikoje — Atidari langai 1959, Aukos taurė 1962, Dainos ir sapnai 1977, Rubajatai 1978.

Kiek yra parašęs recenzijų apie teatro vaidinimus, kiek įvairių straipsnių apie lietuvių operą, teatrą, dainininkus, įvairius menininkus!

Santvaras buvo ir Lietuvos kariuomenės savanoris, dalyvavęs kovose su bolševikais, buvo sužeistas. Dalyvavo ir Klaipėdos atvadavimo žygyje.

-0-

Sveikiname Mieląjį Sukaktuvininką ir linkime dar daug gražių gražiausių kūrybinių metų! Prašome nepadėti plunksnos, o sėdėti savo darbo kambaryje, tarp knygų, prie gražaus rašomojo stalo ir parašyti savo atsiminimus. Teko pereiti įdomų gyvenimo kelią, sutikti daugybę kultūrininkų, svarbių mūsų tau-

tos žmonių. Tad ir atsiminimai būtų — įdomus ir vertingas indėlis į mūsų literatūros istoriją, drauge ir į kultūros istoriją.

Jo jaukius namus puošia ne tik paveikslai, gėlės, bet puošia ir mieloji žmona Alia, kuri labai rūpestingai globoja poetą ir dramaturgą. Tegū ši globa būna skatinanti, kad atsirastų nauji kūriniai — poezija, drama, atsiminimai! (p.j.)

NAUJAS LKB KRONIKOS NUMERIS

Darbininko redakciją pasiekė Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos 51 numeris. Numeryje sudėta: Lietuvos tikinčiųjų ir kunigų sveikinimai popiežiui, arkivyskupui Pauliui Marcinkui, arkivyskupui Jonui Vytautui Bulaičiui, ilgesnis straipsnis apie Lietuvos Katalikų Bažnyčios dvasinį atgimimą, LKB Kronikos 10 metų sukaktį, protestas prieš tikinčiojo jaunimo persekiojimą, instrukcijos, kaip turi valdžia šnipinėti tikinčiuosius, kun. Leono Šapokos žudikų teismas ir kita.

Numeris išleistas Lietuvoje 1982 kovo 19, per šv. Juozapą, kai pati Kronika minėjo 10 metų sukaktį.

NAUJAS AUŠROS NUMERIS

Taip pat Darbininko redakciją pasiekė naujas Aušros — 29 numeris. Turinyje pažymėtina: sveikinimai A.D. Sacharovui ir Solidarumui, Netekome kun. Br. Laurinavičiaus, Teises ginsiu, kol plaks širdis, Kun. Br. Laurinavičiaus mirtis ir laidotuvės, Rusinimo keliai, Apie nemokamą gydymą ir mokymą, Praeities ir dabarties priešybės poveikis aušrininkų istoriografijai, Žinios, Tautos dainiaus tėviškėje, Mokyklos auksinis jubiliejus, Ateitininkų kongresas.

Numeris išleistas Lietuvoje 1981 gruodžio mėnesį.

— Lietuvos vyčių metinis seimas šiemet įvyks rugpjūčio 5-8 Harley House of Cleveland-East patalpose, Willoughby, Ohio.

VIKTORAS GIDŽIŪNAS, OFM

ŠV. PRANCIŠKAUS ASYŽIEČIO ĮTAKA JO LAIKAMS

10

Ji labai vargino gautųjų žaidžų skausmai ir įsisenėjusi, Rytuose užsikrėsta, akių liga, dėl kurios jau buvo beveik praradęs regėjimą. Be to, kelyje jį visur sutikdavo daug žmonių, kurie norėjo jį pamatyti, o jis, sėdėdamas ant asilo, juos mokė taikos ir atgailos.

Paskutinius dvejus metus, negalėdamas vaikščioti ir matyti, negalėjo sakyti pamokslų, dėl to sumanė apaštalausti laiškais, kuriuos, jam diktuojant, rašė brolis Leonas. Tie laišškai buvo adresuoti visiems krikščionims, vienuoliams, dvasiškiams ir pasauliškiams, valdininkams, teisėjams, vyrams ir moterims, ordino kapitulioje susirinkusiems broliams, ministrams ir kustodams. Šiuose laiškuose jis mokė taikos, atgailos, meilės, teisingumo ir pagarbos Jėzui Švč. Altoriaus Sakramente. Prieš mirtį parašė Testamentą, kaip paskutinį savo valios žodį visiems, visų laikų Mažesniesiems Broliams. Taip pat sukūrė Kūrinių arba Saulės giesmę Kūrėjui, kurią liepė giedoti broliams po pamokslų.

Nors pats buvo labai ligų išvargintas, nenustojė daryti aštrios atgailos ir varginti savo kūno, nes manė, kad jis per švelniai elgėsi. Reikėjo, kad brolis Leonas, jo nuodėmklausys, įtikintų taip nedaryti, o tai nebuvo lengva. Kartą jis paklausė Pranciškų, ar kūnas visuomet klausęs jo įsakymų Dievo tarnyboje. Kai Pranciškų atsakė, kad visuomet klausė, tai brolis Leonas patarė jam švelniau elgtis su kūnu, kuris jam buvo geriausiu draugu, o varginti draugą yra nuodėmė prieš Dievą. Tada Pranciškų pasižadėjo būti švelnesnis savo kūnui ir jį atsiprašė: "Džiaukis, broli kūne, ir atleisk man. Nuo dabar esu pasiryžęs patenkinti visus tavo norus, esu pasiruošęs padėti tau visuose tavo reikaluose".

Vadovaujantis šiuo pažadu, jam buvo lengviau paklusti vyresniųjų įsakymams gydytis. Dėl to, kai brolis Elisas, generalinis ordino vikaras, jį sutiko Foligno mieste visiškai išsėmusį ir ligotą ir paskyrė jam patarnauti keturis brolius — Leoną, Angelą Tankredį, Rufiną ir Bernardą,

tai jis su džiaugsmu priėmė jų patarnavimą. Taip pat nesipriešino, kai Elisas su ordino protektorium kardinolu Hugolinu patarė jam nesivarginti per aštrią atgailą ir patvarkė, kad jo ne-

vargintų smalsių lankytojų minios.

Jis, sunkiai sirgdamas, sutiko priimti ir savo dvasios dukters šv. Klaros patarnavimą, nes norėjo pabūti ten, kur pirmą kartą j

Šv. Pranciškaus regulos patvirtinimas. Dail. B. Gozzoli

prabilo Nukryžiuotasis, dėl to prašė prie Šv. Damijono pastatyti palapinę ir jį ten nugabenti. Čia jam esant, Klara pagamino žaizdoms aprišti minkštus tvarsčius ir švelnius sandalus, kad jie neskaudintų žaizdotų kojų. Bet šioje palapinėje jis jautėsi labai blogai. Šalia ligų ir žaidžų skausmo palapinėje įsiveisė įkyrios pelės, kurios neleido jam užmigti nei naktį, nei dieną. Kęsdamas didelius skausmus, Pranciškų prašė Dievą pagalbos: "Viešpatie, padėk man kentėti šiuos skausmus!" Tada vidinis balsas jam atsakė, kad juos kantriai kentėdamas, laimės dangaus karalystę. Tas jį taip pradžugino, kad jis rytą broliams sakė: "Vasalas nesitvertų iš džiaugsmo, jei imperatorius duotų jam karalystę, o kaip aš pajėgsiu padėkoti Viešpačiui, kuris man dar gyvam užtikrino dangaus karalystę". Šioje skausmo ir džiaugsmo nuotaikoje gavęs įkvėpimą, jis sukūrė septynis punktus savo Saulės giesmės.

Paprastai Pranciškų, linksmas būdamas, dainuodavo pranciškiškai, bet jo paties sukurtą giesmę iš jo lūpų prasiveržė itališkai. Jis ją sukūrė itališkai, kad ją suprastų šv. Klara, jos seserys ir jam patarnaujantieji broliai. Ši giesmė yra ne tik nuostabi graži, bet ir vienas iš pirmųjų ankstyvosios italų kalbos šedevrų.

Labai pablogėjęs Pranciškų

regėjimui, brolis Elisas, rekomenduojant kardinolui Hugolinui, siuntė jį akių gydytis į Rieti, kur tuomet buvo iš Romos atsikėlusis popiežiaus Honorijaus, III kurija, o prie jos buvo ir gerų gydytojų. Vykdamas į Rieti, Pranciškų pakeliui buvo sustojęs prie Šv. Fabijono bažnyčios. Čia būriai žmonių, atvykę pamatyti Pranciškaus, nuraškė klebono vynuogyną, dėl to klebonas buvo labai nepatenkintas. Tada Pranciškų pasimeldė, ir klebonas iš nuraškto vynuogyno išspaudė daugiau vyno negu praėjusiais metais.

Pranciškui atvykus į Rieti, kardinolas Hugolinus ir kiti kūrijos prelatai, gydytojai ir visi žmonės reikė jam didelę pagarbą. Čia jį gydė geriausi gydytojai, bet nepagydė. Jis sirgo kepenų, blužnies ir skilvio ligomis, o gautosios žaizdos kraujuvo. Skaudančios akys atėmė norą ir malonumą regėti gražius šios apylinkės vaizdus, dėl to jis troško pasigėrėti gražia muzika. Tada jis prašė brolių Pacifiką, kad, pasiskolinęs gitarą, muzikos garsais palinksmintų jo brolių kūną. Bet brolis jam atsakė, kad žmonės, išgirdę muziką, gali jį palaikyti nerimtu trubadūru. "Gerai sakai", atsakė Pranciškų, "reikia atsakyti daugelio dalykų, kad nepapiktintum žmonių." Bet nemigo naktį, jis girdėjo nuostabią muziką, tarsi kas, vaikščiodamas prie namo, skambintų gitara.

(Bus daugiau)

Algis Grigas, Chicagos lietuvių operos solistas, dainuos du pagrindinius vaidmenis latvių operoj Banuta birželio 5 Carnegie Hall pastatyme.

LATVIŲ OPEROJ BANUTA JAUČIAMA IR LIETUVA

New Yorke tarp gausių muzikinių institucijų viena turi tokį vardą: "The New York Latvian Concert Choir, Inc.". Jos muzikinis direktorius ir dirigentas Andrejs Jansons ilgai puoselėjo drąsiai mintį — pastatyti New Yorko geroj salėj latvių operą "Banuta", kuriai libretą 1903 parašė Arturs Krumins, o muziką sukūrė Alfreds Kalnins. Operos premjera buvo 1920 gegužės 29 Rygoje.

Andrejs Jansons ir jo vadovaujamo choro svajonė greit išsipildys. Jie birželio 5, kitą šeštadienį, šią operą koncerto formoje stato New Yorko garsioje koncertų salėje — Carnegie Hall. Pagrindinę Banutos rolę atliks lietuvių draugė Maralin Niska, Metropolitan operos, New York City operos ir kitų operų solistė. Pagrindinius Daumanto ir Valgudžio vaidmenis atliks Algis Grigas, su pasisekimu dainavęs Chicagos lietuvių operoj ir įvairiuose miestuose amerikiečiams ir lietuviams.

Latvių choro dirigentas Andrejs Jansons, paragintas Maralin Niskos, atsiuntė Darbininko redakcijai šios operos įgromąją kasetę, o taip pat keletą informacinių straipsnių (parašytų paties Andrejs Jansons ir V. Briede), kad su šia opera supažindintiau ir Darbininko skaitytojus.

Latvių draugija Rygoje 1903 buvo paskelbusi konkursą operos libretui parašyti. Konkurso laimėjo Arturs Krumins, tada tik architektūros studentas. Pirmą vietą laimėjęs libretas buvo įteiktas tuomet vargonininko pa-

reigas einančiam Alfreds Kalnins. Jis jau buvo pagarsėjęs kaip patraukliu solo dainų autorius. Tačiau Kalnins savo dėmesį labiau kreipė į didijį latvių poetą Rainis, kuris tam pačiam libreto konkursui irgi rašė savo kūrinį, bet nespėjo laiku baigti. Tokiu būdu A. Kalnins, apie 1910 pasiryžęs parašyti operą, gavo tris libretus: iš A. Kalnins "Banuta", iš Rainis "Fire and Night" ir "Indulis and Arija". Kompozitorius savo dėmesį labiau sukaupe į "Indulis". Po sunkios ligos sustiprėjęs, 1913 jis jau buvo pradėjęs kurti pirmąjį veiksmą.

Pasaulinis karas daug kam sumaišė planus ir siekius. A. Kalnins daug kartų keitė savo gyvenamą vietą, ir taip kūrybai sąlygos buvo labai nepalankios. 1918 pavasarį iš Tartu sugrįžęs į Liepoją, savo ankstesniame bute rado Banuta rankraštį, kurį daug kartų dar perskaitė ir apsisprendė pagal šį libretą parašyti operą.

Po premjeros 1920 gegužės 29 kompozitorius, o taip pat ir libretistas susilaukė skirtingų recenzijų. Kai kurie kritikai reikė nepasitenkinimą, kad kūrėjas per daug nukrypo į senovę, ypač kai antroj operos pusėj (trečiame ir ketvirtame veiksmo) eiga vyksta Romuvoj, Lietuvoj, kai ten tryliktame šimtmety valdė Mindaugas ir buvo plačiai žinomas "kunigas" Daumantas.

Šią operą sudaro keturi veiksmai, kurių turinį labai suglaustai bandysiu atpasakoti.

Pilyje valdovas Valgudis džiaugiasi, kad sūnus Dauman-

tas iš karo žygių parsivežė jauną ir gražią žmoną Banutą. Valdovui rūpi sosto įpėdiniai. Vestuvių puotos metu burtininkas pranašauja artimą kurio nors iš dalyvių mirtį. Netrukus Daumantą dvikovojo nukauna Vizuts, Jargalos brolis. Mat, anksčiau Daumantas buvo jos mirties priežastis.

Antro veiksmo pradžioj Banuta savo žuvusio vyro seseriai mini, kad ji jaučianti, jog bus sudeginta ant laužo. Ir iš tikro. Burtininko sukurstytas valdovas pasmerkia ją mirčiai. Nuo sienos nukritęs žuvusio Daumanto skydas pastoja Banutos kelią prie laužo. Banuta paliekama gyventi, tik turi prisiekti, kad atkeršys vyro žudikui.

Trečiame ir ketvirtame akte piliečiai džiaugiasi vidurvasario nakties grožiu ir linksminasi. Banuta išmyli Vizuts, savo vyro žudiką. Ji verčiama atlikti savo priesaiką ir nužudyti nusikaltėlį. Norėdamas atitraukti Banutą nuo šio uždavinio, Vizuts pats nusižudo, o Banuta savanoriškai seka jį mirtyje.

Čia minimas siužetas buvo naudojamas pirmame pastatyme. Tas pastatymas išliko tris sezonus ir turėjo 24 spektaklius. Po to operos teatro sceną išvydo dar keturi Banutos pastatymai, nes, keičiantis civilinei valdžiai, buvo pageidaujama keisti ir tautinės operos kai kurias vietas.

Antras pastatymas publikai pristatytas 1939 spalio 7. 1940 rusam okupavus Latviją, specialus komitetas nusprendė Banutą nuvežti į Maskvą. Buvo įvesta latvių liaudies šokių. Finale pagrindiniai veikėjai nežūva, bet "liaudis" jiems dovanoja gyvybę. Ketvirta versija buvo pastatyta 1953, o penkta — 1968 metais.

Kitą šeštadienį, birželio 5, Carnegie Hall patalpose Banuta bus pirmą kartą statoma ne tik Amerikoje, bet iš viso pirmą kartą už Latvijos ir Sovietų Sąjungos ribų. Libretas naudojamas pats pirmasis — originalas, bet muzika naudojama iš 1937 m. pastatymo.

Šioj operoj gausu gražių chorų ir solo melodijų. Banuta priklauso prie klasikinių operų. Kai kuriose vietose girdima lyg ir Karnavičiaus operos "Gražina" motyvai. Gryno grojimo yra dvi valandos ir 33 minutės. Teatriniam pastatyme su dekoracijomis yra 4 veiksmai. Šiame koncertinėje formos pastatyme bus tik viena pertrauka. Tad viskas truks neilgiau trijų valandų.

Bilietai 30 dol. ir 18 dol. sekcijose jau išparduoti. Dar yra bilietų 15 dol., 12 dol. ir 10 dol. sekcijose. Juos galima įsigyti Carnegie Hall kasoje.

Carnegie Hall yra pačiame New Yorko centre, prie 57th

Metropolitan ir kitų operų solistė Maralin Niska Salomės vaidmeny, New York City operos pastatyme. Ji birželio 6 Carnegie Hall atliks pagrindinį Banuta vaidmenį.

MOTERŲ BALSAS

Lietuvių Moterų Klubų Federacija, atsižvelgdama į Vliko ir Alto spaudoj paskelbtas gaires, palaikant ryšius su okupuotos Lietuvos gyventojais, pripažįsta, kad tie ryšiai turėtų plėstis tik su pavergtais žmonėmis, bet ne su okupanto vietininkais. Kartu pabrėžia, kad, naudojantis Tėviškės draugijos kvietimais ir privilegijomis, vykstant į pavergtą tėvynę, paniekinami 1966 ir 1974 metų lietuvių veikinių konferencijų principai, kurie perspėja, kad, palaikant ryšius su pavergtos Lietuvos gyventojais, reikia būti apdairiems, nesileisti į draugystes su okupanto patikėtiniais, kad jie nepanaudotų tų susitikimų sovietų propagandai, siekiančiai pakenkti lietuvių tautos pastangom išsivaduoti iš okupacijos ir atgauti savo nepriklausomybę.

Street ir 7th Avenue sankryžos. Tik keli metrai nuo salės durų yra požeminio traukinio stotis. Čia sustoja BMT traukinių N ir QB linijos.

Kornelijus Bučmys

LMKF primena, kad nuvykusiems į pavergtą Lietuvą per KGB agentūrą, Tėviškės draugiją, tenka atsidurti tos draugijos agentų globoj, leisti būti mulkinamiems, paklusti ir neprieštarauti KGB propagandai. Lietuvos okupantas Tėviškės draugijos lūpomis skelbia pasauliui, kad užsienio lietuviams, apsilankę savo gimtajame krašte, viskuo sužavėti, džiaugiasi dabartine Lietuvos pažanga, kuri atsirado Sovietų Sąjungos deka.

Ar ne skaudu pavergtam lietuviui, kovojančiam pogrindy, okupanto persekiojamam, kad lietuviui, atvykė iš laisvų kraštų, smagiai praleidžia laiką su Tėviškės draugijos viršininkais, naudojasi jų privilegijomis, leidžiasi į kalbas su Gimtojo Krašto korespondentais, kurie

ROCHESTER, N.Y.

Prisimenamas šv. Pranciškus

Rochesterio lietuvių parapija šiemet švenčia šv. Pranciškaus Asyžiečio gimimo 800 metų sukaktį. Gegužės 29 parapijos salėje bus iškilminga šventės pradžia: Izabelė Žmuidzinienė perskaitys šv. Pranciškaus Asyžiečio Sesers saulės giesmę, tėvas Viktoras Gidžiūnas, OFM, skaitys paskaitą, Toronto parapijos choras, diriguojamas Vaclovo Veriškaičio, duos religinių giesmių koncertą.

Kitą dieną, sekmadienį, toji pati šventė bus tęsiama bažnyčioje. Rochesterio diecezijos vyskupas Matthew Clark su svečiais kunigais koncelebruos mišias. Jis ir lietuvių pranciškonų provincijolas tėvas Paulius Baltakis, OFM, pasakys pamokslus: vysk. M. Clark — angliskai, o tėvas Paulius — lietuviškai. Mišių metu giedos Toronto parapijos choras.

Po mišių parapijos salėje bus susitikimas su vyskupu.

tuos pokalbius panaudoja mūsų išeivijos kompromitacijai?

Kai LMKF 1980 ir 1981 metais savo pareiškimais spaudoj pasisakė prieš Tėviškės dr-jos organizuojamas ekskursijas į pavergtą Lietuvą, kai kurie veikėjai į tai reaguavo kritiškais straipsniais, tokiu būdu paskatindami jaunimą keliauti į pavergtą Lietuvą su Tėviškės dr-jos ekskursijomis. Ir dar daugiau, jie spaudoj pasistengė paraginti mūsų jaunimą vykti į Tėviškės dr-jos organizuojamus lituanistikos kursus Vilniuj. Okupanto pagrindinis tikslas yra infiltruoti laisvojo pasaulio žmogų. Tam jie naudoja įvairiausias priemones. Jeigu sovietai sumulkinio ir sukompromitavo tokį teologą, kaip Billy Graham, tai turim susirūpinti, kokiame pavojuje atsiduria mūsų dar trapus jaunimas, patekęs į Tėviškės draugijos globą.

Šia proga LMKF sveikina Australijos Lietuvių Bendruomenę už padarytą drąsų, lemiančios reikšmės turintį nutarimą dėl bendravimo su okupanto siuntiniais agentais kelti nesantaikos Australijos lietuvių tarpe.

LMKF

Obuoliai nuo alksnių nekrinta. Liet. liaudies patarlė

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

mini 51 metų sukaktį kaip pastoviai tarnauja siunčiant MUITŲ APMOKĖTUS SIUNTINIUS

Į Lietuvą ir SSSR. Šia proga sveikiname mūsų gausius klientus ir linkime sėkmingų metų. Užtikriname ir atlyti pulkų patarnavimą. Primename, kad visi siuntiniai siunčiami per GLOBE PARCEL SERVICE, Inc., yra V/O Vneshtorg įstaigos autorizuoti ir garantuoti apdrausti. Autorizuoti skyriai yra žemiau išvardinti.

CENTRINĖ ĮSTAIGA: GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

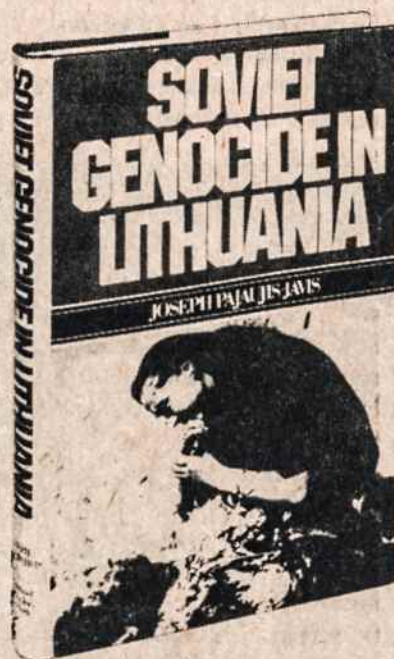
716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106

Telefonas: (215) 925-3455

Atidaryta kasdien: 9:00 AM to 4:30 PM

Šeštadieniais 10:00 AM — 1:00 PM

BALTIMORE, MD. 21224, 3206 Eastern Ave.	(301) 342-2374
BOSTON, MASS. 02127, 389 W. Broadway	(617) 268-0068
CLEVELAND, OHIO 44134, 5432 State Road	(216) 749-3033
CLEVELAND, OHIO 44109, 3491 West 25th St.	(216) 741-8082
Detroit, MICH. 48210, 6720 Michigan Ave.	(313) 894-5354
HAMTRAMCK, MICH. 48212, 11415 Jos Campau	(313) 365-6350
JERSEY CITY, N.J. 07302, 238 Boyle Plaza	(201) 795-1736
	(201) 353-5723
	(213) 413-0177
LOS ANGELES, CALIF. 90026, 2841 Sunset Blvd.	(612) 788-2545
MINNEAPOLIS, MINN. 55418, 2422 Central Ave., N.E.	(203) 224-0829
NEW BRITAIN, CONN. 06052, 97 Shuttle Meadow Ave.	(215) 925-8878
PHILADELPHIA, PA. 19123, 1012 N. Marshall St.	(305) 752-7066
CORAL SPRINGS, FLA. 33065, 11087 N.W. 28th Drive	(212) 982-7864
NEW YORK, N.Y. 10003, 101 First Ave.	(716) 544-2151
ROCHESTER, N.Y. 14621, 681-683 Hudson Ave.	(415) 564-7981
SAN FRANCISCO, CALIF. 94122, 1234 Ninth Ave.	(206) 363-5556
SEATTLE, WASH. 98125, 11551 6th Place, N.E.	(201) 257-2113
SOUTH RIVER, N.J. 08882, 168 Whitehead Ave.	(315) 476-6958
SYRACUSE, N.Y. 13204, 212 S. Wilbur Ave.	(609) 599-2349
TRENTON, N.J. 08648, 723 Valley Forge Ave.	(617) 798-3347
WORCESTER, MASS. 01605, 82 Harrison Ave.	(303) 422-4330
WHEATRIDGE, COL. 80033, 4330 Quay St.	(814) 969-2564
YONKERS, N.Y. 10705, 467 S. Broadway	(312) 235-0040
CHICAGO, ILL. 60618, 2877 N. Milwaukee	

SOVIET GENOCIDE IN LITHUANIA, by Joseph Pajaujis-Javis, Ph.D., Manyland Books, Inc., New York, 1980, 246 p. \$12.00

Lenkijos situacija atkreipė pasaulio akis į Sovietų Sąjungos agresiją rytų Europoj. Tinkamas momentas dabar plačiau priminti ir lietuvių tautos tragediją. Ši knyga tam ir skirta.

Kun. dr. J. Prunskis savo recenzijoj (The Chicago Catholic, 1981 birž. 5) rašo, jog ji sumaniai parašyta ir labai įtaigiai parodo, kas atsitinka, kai Sovietų Sąjunga okupuoją katalikišką kraštą, smurtu ir prievarta paversdama jį viena iš sovietinių respublikų.

Kitas recenzentas amerikiečių spaudoj (Best Sellers. The monthly book review, 1981 rugs. mėn.) rašo, jog šią knygą paskalčius "užverda kraujas". Ji patiekia svarbių įrodymų ateičiai, inkriminuojančių sovietinę imperiją.

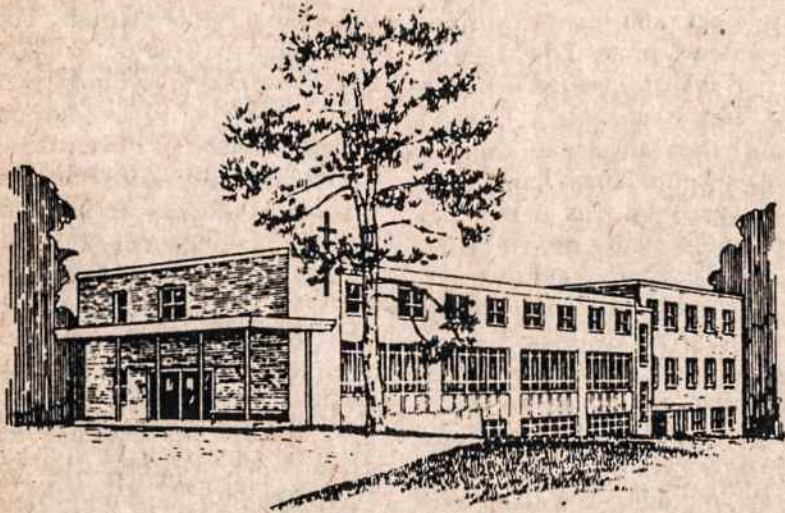
Dovanokim šią knygą savo jaunimui, bibliotekom, universitetam. Nepraleiskim progos įteikti ją įtakingiem kitataučiam, ypač baisiojo birželio minėjimo progą. Knygą galima įsigyti šio laikraščio administracijoj ar per Tautos Fondą: Lithuanian National Foundation, Inc., P.O. Box 21073, Woodhaven, N.Y. 11421.

Prašau man atsiųsti knygą SOVIET GENOCIDE IN LITHUANIA. (\$12.00)

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Knygų skaičius ..... Sluončių \$

Lietuviai pranciškonai kviečia Jus praleisti savo atostogas jų VASARVIETĖJE Kennebunkportė, Maine.

Sezonas prasideda liepos 3 ir baigiasi rugsėjo 6.

Vasarvietė yra labai gražioje kurortinėje vietoje — prie pat Atlanto vandenyno. Buto ir maisto kainos visiems prieinamos.

Informacijai adresas:

Franciscan Guest House
Kennebunkport, Maine 04046
Tel. (207) 967-2011

MIRĖ ŠIMTAMETIS VINCAS KUDIRKA, VIENAS IŠ DARBININKO STEIGĖJŲ

Norwood, Mass., gegužės 1 mirė Vincas Kudirka, atgyvenęs 100 metų su viršumi. Jis iki pat susirgimo buvo įdomus senelis. Susirgo staiga. Buvo paguldytas Norwood, Mass., ligoninėje, kur išgulojo 13 savaitių. Sveikata vis nyko ir nyko. Nors skausmai jį kankino, bet niekada nesi-skundė ir visa pakėlė kantriai iki pat savo mirties, kol Dievas pasiūkė į savo karalystę.

Vincas Kudirka paliko labai gražų prisiminimą Norwoodo lietuviams ir jų kilmės žmonėms. Jis suprato, kad lietuviai turi išlaikyti savo gilų tikėjimą ir būti geri katalikai. Pasikvietęs į tal-ką kitus lietuvius, kartu pastatė Šv. Jurgio bažnyčią, įkūrė lietuvių parapiją. Bažnyčia buvo pašventinta 1915 gruodžio 19. Ši lietuvių parapija ir dabar gražiai gyvuoja ir yra viena iš gražiausių lietuvių parapijų. Čia klebonauja kun. Albertas Abračinskas, kuris gražiai ir tvarkingai tvarko parapijos reikalus.

Vincas Kudirka buvo gimęs 1881 liepos 19 Žilių kaime, Barzdų valsčiuje, Šakių apskrityje. Nenorėdamas tarnauti caro kariuomenėje, pasitraukė į Vokietiją ir 1902 atvyko į Ameriką.

Pradžioje sustojo Bostono apylinkėje, dirbo ūkyje. Pramo-kęs šiek tiek kalbos, gavo inspektorius vietą odos fabrike Norwoode, Mass. Ten jis ir išsi-kėlė. Ten 1910 vedė Anastaziją Venskūtę. Užaugino tris vaikus — dukterį ir du sūnus.

Velionis aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje, daugiausia veikė bendrinėse organizacijose: Liet. Kat. Federacijoje, Kat. Susivienijime, Alte, Balfė.

1910 jis suorganizavo Šv. Jurgio pašalpinę draugiją, kuri plačiai veikė ir reiškėsi kultūrinėje srityje — rengė vaidinimus, koncertus, puotas su meninė programa. Draugija subūrė beveik visus „Norwoodo“ lietuvius katalikus.

Parapiją pradėjo organizuoti 1912 kovo 31. Netrukus buvo nupirktas žemės sklypas, 1913 gegužės 14 iš Cambridge, Mass., atvyko kun. J. Krasnickas ir at-laikė lietuviams pirmąsias pamaldas. 1914 klebonu buvo paskirtas kunigas Daugis. Bažnyčios statyba baigta 1915. Pirmosios mišios ir pašventinimas buvo tų metų gruodžio 19.

Jis 1915 birželio 10 su savo broliu Pranu dalyvavo kun. Fabijono Kemėsio sušauktae darbininkų susirinkime Bostone, kur buvo įkurta lietuvių katalikų darbininkų draugija ir kur

Vincas Kudirka, vienas iš Darbininko laikraščio steigėjų, miręs š.m. gegužės 1. Jis praeitais metais atšventė 100 metų sukaktį. Ši nuotrauka daryta liepos 19, jo gimtadienį.

buvo nutarta leisti savo laikraštį Darbininką. Darbininkų sąjunga smarkiai plėtėsi. Daug pasidar-bavo ir Vincas Kudirka. Draugi-jos pirmajame seime jis buvo išrinktas į centro valdybą.

Jo ir kitų sąjungos veikėjų darbu bei rūpesčiu buvo suorganizuotas ir Darbininko išleidimas. Pirmasis numeris pasirodė 1915 rugsėjo 19.

HARTFORD, CONN.

Metinis LB narių susirinkimas

Visuotiniame LB apylinkės susirinkime kovo 28 buvo išrinkta nauja valdyba. Po dešimties metų darbsta ir sumanaus pirmininkavimo atsakė kandidatuoti Steponas Zabulis, o po septynerių metų sekretoriavimo — Danguolė Banevičienė. Jiem buvo nuoširdžiai padėkota už ilgus darbo metus. Naujai išrinktąją 1982-83 metų valdybą sudaro: pirmi-ninkas Ignas Budrys, vicepirmi-ninkas Alfonsas Dzikas, išdini-nikas Henrikas Dapkus, sekretorė Danutė Grajauskienė, narys kultūriniam reikalui Rimantas Dragūnevičius, narė visuo-meniniam reikalui Birutė Zda-

Su Darbininku jis visada pa-laikė ryšius, nuolat rašydavo ko-respondencijas, pasirašydavo Žvalgo slapyvardžiu.

Velionis daug dirbo Lietuvos labui, rinko aukas, mieliai patar-navo atvykusiems lietuviams, iš pokario Vokietijos išsikvietė visą eilę žmonių.

Jis taip pat dalyvavo ir Šv. Vardo draugijoje ir ten buvo se-niausias narys.

-o-

Velionį šermeninėje aplankė daug žmonių. Palaidotas gegu-žės 4 iš Šv. Jurgio bažnyčios. Jis buvo paskutinis tos bažny-čios statytojas. Mišias aukojo kleb. kun. A. Abračinskas. Be to, dar dalyvavo ir šie kunigai: kun. Antanas Baltruštinis, kun. Albertas Jamiūnas, kun. Petras Šakalys ir kun. Juozas Svirskas. Visi jie buvo Šv. Jurgio parap-ijos klebonai.

Per mišias giedojo Eleonora McGrat su seselėmis. Mišių pabaigoje sugiedota Marija Marija.

Vincas palaidotas šalia žmo-nos Anastazijos, kuri mirė 1976.

Prie karsto visos maldos buvo lietuvių kalba. Vincas paliko gražią lietuvišką šeimą: vieną dukrą — Oną Chervokienę, du sūnus — Bronių ir Vincą Ku-dirkus, vieną anūką, dvi anūkes, tris proanūkius ir tris proanū-kes. Visi jie sukūrė lietuviškas šeimas ir didžiujasi savo lietuviška kilme. Be to, paliko daug giminių ir draugų.

Išsėkis ramybėje, mielas Vin-cai. Perna šventėm tavo 100-tąjį gimtadienį, o šiomet Dievas pakvietė į savo puotą.

Šeimos draugė Ona

Kultūros Židinio šventė buvo gegužės 16. Po pamaldų prie lietuviškojo kryžiaus buvo padėtas vainikas, sugiedota Marija Marija. Nuotraukoje iš k. Tėv. Pranciškus Giedgaudas, Tėv. Leonardas Andriekus, Tėv. Kornelijus Bučmys ir Tėv. Paulius Baltakis. Antroje eilėje: Algis Šilbajoris, Irena Vakselienė, Aleksandras Vakselis.

METINĖ KULTŪROS ŽIDINIO ŠVENTĖ - GEGUŽINĖ

Kultūros Židinio metinė pava-sario šventė-gegužinė buvo gegu-žės 16, sekmadienį. Prasidėjo pamaldomis Kultūros Židinio salėje.

Kas čia patraukė visų dėmesį, tai gražiai papuošta salė ir pa-rengta pamaldom. Ties scena čia buvo sudėta daug gėlių, reli-ginių skulptūrų iš galerijos, gražių vazu, lietuviškų raštų, kilimų. Čia mišias koncelebravo provin-cijolas Tėv. Paulius Baltakis, o drauge su juo ir kiti tėvai: Benvenutas Ramanauskas, Placi-das Barius, Antanas Prakapas, Leonardas Andriekus, Pranciš-kus Giedgaudas, Kornelijus Bučmys.

Reikiamus skaitymus atliko Kultūros Židinio valdybos pir-mininkas Algis Šilbajoris ir Mai-ronio lituanistinės mokyklos ve-dėja Aldona Marijošienė.

Pamokslą pasakė Tėv. Leon-nardas Andriekus. Jis kalbėjo apie Kultūros Židinio reikšmę, jo įsikūrimą ir jo ateitį, nurody-damas, kokios negerovės gresia K. Židiniui.

Po pamaldų žmonės perėjo prie lauke stovinčio paminklo. Čia pirmą kartą buvo įjungti gar-

Pasivašinus kavute ir pyragais, tarė žodį dr. V. Mantautas. Jis įdomiai išskėlė mūsų kaimo mi-tinų gyvenimą ir pasiaukojimą. Savo trumpą kalbą perdavė jautriai, ją papuošdamas dainų posmais.

Meninei programos daliai va-dovavo buvusi šeštadieninės mokyklos mokinė, dabar LB val-dybos narė Zina Dresliūtė. Ji pristatė šeštadieninės mokyklos jaunesnių mokinių grupę. Pro-gramos pradžiai pasirodė Antanas Šerkšnas ir Rimas Simonaitis, padainuodami dainą „Pilki ke-leliai“. Po to D. Dzikienės va-dovaujama jauniausių šokėjų grupė pašoko keletą šokių. Ma-lonu buvo matyti, kaip šokėjai tai atliko su pasitenkinimu.

Grijtant vėl į oficialesnę pro-gramos dalį, pirm. I. Budrys pa-sižymėjimo lentelėm apdova-nojo tris nenuilstančius Bend-roumenės veikėjus: Steponą Za-bulį, Henriką Dapkę ir Alfonsą Dziką. Be to, pasinaudodamas gausiu žmonių susitelkimu, jis padarė pranešimus Dariaus - Gi-fėno pašto ženkle ir oficialios metinės Baltų dienos reikalais, ragindamas rašyti laiškus ir rem-ti šiuos sverbius užsimojimus.

Bendruomenės ateities planai

Birželio 13 bus minimi birže-lio išvežimai. 9 val. ryto bus mi-šios Šv. Trejybės bažnyčioj. Or-ganizacijos prašomos dalyvauti mišiose organizuoti ir su vėlia-vomis. Antroji minėjimo dalis j-vyks parapijos salėj tuoj po mišių. Prelegentų pakviestas Antanas Vasaitis iš Thompson, Conn.

Spalio 9, po vasaros poilsio ir atostogavimų, planuojamas me-tinis Bendruomenės balius-šo-kių. Programą atliks jau seniai Hartforde būvęs visų mėgsta-mas Clevelando vyrų oktetas. dlj

siakalbiai. Visų vardu gėlių vai-niką padėjo LB apygardos pir-mininkas A. Vakselis, Tėv. Pau-lius Baltakis sukalbėjo Marijai pasiaukojimo aktą. Visi sugiedo-jo Marija, Marija, ir Lietuvos himną.

Po šių iškilnių prasidėjo tik-roso pavasarinės gegužinės nuo-taikos. Kieme veikė Giraitės užkandinė su alumi ir įvairiom keptom mėsom. Buvo ir kitų valgių. Apatinėje salėje ir virtu-vėje veikė virtuvė ir baras.

Vieni įsikūrė kieme, kur kaitri saulutė visus šildė. Kiti, ieško-dami pavėsio, sėdėdami ir už-kandžiavo apatinėje salėje.

Maironio lituanistinės mokyk-los mažesniųjų skyrių vaikai pa-šoko keletą tautinių šokių. Vai-kus visi sutiko džiaugsmingai ir karštai jiems plodami. Mamytės gi juos fotografavo.

Kadangi tai buvo LB pasku-tinė rinkiminė diena, tai ten ga-lėjo ir balsuoti už savo pasirink-tus kandidatus į LB Tarybą ir už atstovus į PLB seimą. Daug kas šia galimybe pasinaudojo.

Oras pasitaikė ypatingai gra-žus, tai suvažiavo labai daug žmonių. Jie netilpo aikštėje, tai reikėjo automobilius palikti gat-vėje. Šį kartą K. Židinio vadovy-bė buvo parūpinusi ir miesto policininkus, kurie sergėjo gat-vėje esančias mašinas, atėjo ir į pobūvį pasižmonėti.

Aikštėje linksmybės tęsėsi iki vakaro laidos. Tada jau ėmė žmonės skirstytis. Žemutinėje salėje dar poilsiaavo vienas kitas ir ilgesni laiką. (p.j.)

Neringoje

Moksleivių ateitininkų stovykla Neringoje

Moksleivių ateitininkų sto-vykla Neringos stovyklavietėj šiais metais vyks nuo rugpjū-čio 15 iki rugpjūčio 28 ryto. Taigi ateitininkų moksleivių stovykla veiks vėl dvi savaites, o ne kaip anksčiau buvo skelb-ta. Į šią stovyklą priimami sto-vyklautojai nuo 13 iki 19 metų. Užsiregistravusiems prieš liepos 20 bus duodama 5 dol. nuolaida.

Stovyklos vyriausia vadovė bus Gita Kupčinskienė iš Bos-ton, Mass., stovyklos kapelio-nas — kun. L. Zaremba, SJ.

Stovyklos mokestis:
1 savaitė: už 1 vaiką 90 dol., už du — 180 dol., už tris — 240 dol.
2 savaitėm: už 1 vaiką 180 dol., už du — 300 dol., už tris — 450 dol.

Į šį mokestį įskaitomas 10 dol. registracijos mokestis nuo as-mens. Atsiunčiant registraciją, prašoma pridėti 10 dol. kiekvienam būsiam stovyklautojui. Bus pasiūstas pakvitavimas, kad stovyklautojas yra užregistruo-tas.

Čekius rašyti: „Lithuanian Catholic Youth Assn., Ateitis, Inc.“. Juos siųsti adresu: B. Tu-tinaitė, 15-1 Hogarth Circle, Cockeysville, MD 21030. Telef. 301 666-7183.

— Pasaulinės Baltiečių San-talkos posėdis įvyko gegužės 15 Vliko patalpose Washingtone. Dalyvavo Pasaulinės Estų Tary-bos atstovai, vadovaujami pirm. L. Savi, Pasaulinės Latvų Fede-racijos delegacija, vadovaujama dr. O. Pavlovskio, ir Vliko at-stovai su pirm. dr. K. Bobeliu. Šiais metais Santalkai vadovau-ja lietuviai.

— Vliko valdybos posėdis įvy-ko gegužės 15. Aptarta 1982 m. sąmata, Vliko atstovo kelionė į Australiją ir kt.

— Tautos Fondo Taryba, iš-rinkta gegužės 1 New Yorke, tą pačią dieną pirmame posėdy pareigomis pasiskirstė taip: pirm. A. Vakselis, vicepirmi-ninkai A. Firavičius, J. Giedraitis, L. Grinius, A. Patamsis ir J. Valaitis, sekr. I. Banaitienė, na-riai: J. Audėnas, J. Bobelis, A. Janaciūnė, A. Markevičius, M. Noreikienė, J. Petrulis, A. Rin-kūnas, C. Vilnis. Taryba su-darė naują valdybą: pirm. J. Giedraitis, išd. V. Kulpa, finansų sekretorės A. Katinienė ir J. Pumputienė, nariai J. Vytuvienė, A. Staknienė ir B. Lukoševičie-nė.

— Daumantas Čibas, žinomas kraštotyriminkas, rašytojas, foto-grafas, dievdarbis, gegužės 15 staiga mirė savo sodyboj Vista, Calif. Velionis buvo gimęs 1907 rugsėjo 20 Vabalninko valsč.

— Jonas Naujokaitis, rašy-tojo ir Darbininko bendradar-bio Prano Naujokaičio jaunesnis brolis, medicinos daktaras ir chirurgas, balandžio pabaigoj mirė Vilniuje. Velionis, medi-cinos mokslus baigęs Kauno universitete, buvo Raseinių ap-skrityje gydytojas, sovietinėj okupacijoj — Jurbarko rajono li-goninės direktorius. Pasitraukęs į pensiją, gyveno Vilniuj ir dar dirbo greitosios pagalbos sky-riuj. Pr. Naujokaičio vyresnysis brolis Juozas, buvęs ūkininkas, mirė prieš kelerius metus.

— Kanados Lietuvių Fondo narių suvažiavimas vyko gegu-žės 2 Toronto Lietuvių namuose. 1981 gruodžio 31 Kanados Lietuvių Fondas turėjo 529,015. 77 dol. Palūkanų ir kitų pajamų gauta 73,406.40 dol.

— Poezijos dienos Chicagoj, Jaunimo Centro kavinėj, vyks gegužės 28-29.

— Aušros gimnazijos suvaži-avimas vyks gegužės 29-30 Chi-cagoj, Jaunimo Centre.

— Rašytojas Vytautas Alantas po širdies operacijos grįžo namo ir sveiksta žmonos priežiūroj. Jo pagerbimas 80 m. amžiaus proga atidėtas rudenį, rugsėjo 26 Tautiniuose Namuose Chicagoj.

— Dr. Jonas Račkauskas buvo paskirtas JAV vidaus reikalų sekretoriumi Jim Watt dvejų metų terminui Indiana Dunes National Lakeshore Advisory Commission nariu. Toj komisijoj dr. J. Račkauskas atstovauja JAV vidaus reikalų sekretoriui.

— Pranciškus Pujanauskas iš Lazdijų parapijos 1916 spalio 23 vedė Pittsburghe, Pa., Oną Kiš-gailaitę iš Šilalės parapijos. Jie patys arba apie juos žiną maloni-ai prašomi pranešti Darbinin-ko redakcijai.

— Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos leidiny „Rytų Lietu-va“, 13-tame puslapy, 13-15 ei-lutėse nuo viršaus parašyta: „Lietuvos Tyrimo Institutas nus-tojo veikęs“. Tai klaida, nes Lietuvos Tyrimo Institutas veikė ir tebeveikia. (Knygos leidė-jas)

— Kražių monografija jau spausdinama Draugo spaustu-vėje. Kas dar nespėjo atsiųsti auką, tai gali padaryti iki birželio mėn. pradžios ir bus įtrauktas į au-kojų sąrašą knygoje. Aukas siųsti adresu: Jonas Zadeikis, 6522 So. Rockwell, Chicago, Ill. 60629.

Jonaičių kaimo kapinės prie Lekėčių, Šakių apskrityje. Iki 1906 jose buvo laidojami žmonės.

Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynių 1982 metų krepšinio meistris — Toronto S.K. Aušros vyrų A komanda, laimėjusi Clevelando burmistro George V. Voinovich pereinamąją taure, kurią įteikia burmistro asistentas Vaclav Hyvnar ir žaidynių organizacinio komiteto pirmininkas Vytautas Jokubaitis

SPORTO ŠVENTĖ CLEVELANDE

XXXII-osios Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynės vyko Clevelande gegužės 7-9. Pereitame Darbininko numery buvo išspausdinta nemaža informacijos apie tas žaidynes ir kai kuriuos žaidynių laimėtojus. Šį kartą dar duodame papildomų žinių.

Į šias sporto žaidynes buvo suvažiavę apie 600 sportininkų ir vadovų, kurie rungsi krepšinyje, tinklinyje ir šachmatų pirmenybėse.

Mergaičių A tinkliny I vietą laimėjo Chicagos LSK Žara, II — Chicagos LSK Neris ir III — New Yorko Lietuvių Atletų klubo komanda.

Jaunių A tinkliny I vietą laimėjo Chicagos LSK Neris, II — Clevelando LSK Žaibas.

Šachmatų A klasėj I vietą laimėjo Juozas Chrolavičius — Hamiltono LSK Kovas. Jam atiteko a.a. dr. Algirdo Nasvyčio atminimui žmonos Brigitos Nasvytienės skirta pereinamoji taure.

Šachmatų B klasėj I vietą laimėjo Petras Okas — Baltimorės LAK, II — Aleksas Stasas — Clevelando AL Klubas, III — Juozas Jamaris — BA1 Baltimorės LAK.

Vyko draugiškos racquetball žaidynės tarp Baltimorės LAK ir Clevelando LSK Žaibo vyrų komandų. Laimėjo Clevelandas.

Sekmadienį įvyko sportininkų paradas ir iškilmingas aktas. Paradui vadovavo A. Jonaitis, pranešinėjo Vl. Plečkaitis, laimėtojam dovanas įteikė organizacinio žaidynių komiteto pirm. V. Jokubaitis, talkinant LSK Žaibo klubo pirm. J. Kijauskui ir Alg. Bielskui. Himnus sugiedojo Vl. Plečkaitis.

Pereinamąją Vyrų A krepšinio trofėją, paskirtą Clevelando burmistro George V. Voinovich, įteikė jo asistentas Vaclav Hyvnar. Buvo atžymėtas ilgametis lietuvių sporto darbuotojas Vytautas Jokubaitis. Jam ŠALFASS-gos plaketę įteikė centro valdybos vicepirm. Rimantas Dzirvonas iš Chicagos. Taip pat buvo atžymėta 1981 m. geriausia lengvatlė Rūta Maželytė. Jai plaketę įteikė ŠALFASS-gos

garbės narys Pranas Berneckas.

XXXII-ąsias Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynes globojo Clevelando Lietuvių Amerikos piliečių klubas ir patikėtinių taryba, kuriai vadovauja pirm. Zenonas Dučmanas. Klubas savo patalpose penktadienio vakare suruošė sportininkų priėmimą su vaisėmis, muzika ir šokiais. Vadovavo direktorius Vytautas Sniečkus. Klubas taip pat paskyrė Vyrų A krepšinio laimėtoju dovaną ir dovanas šachmatų laimėtojam. Pagarba Clevelando lietuvių klubo vadovybei.

Šeštadienio vakare Slovėnų salėj jaunimo šokių vakarui vadovavo Nijolė Motiejūnienė, talkinant Paulinai Mašiotienei,

Linui Jokubaičiui, R. Motiejūnaitėi, I. Sniečkenei, St. Parbrinkui ir kt.

XXXII-ųjų Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynių proga išleistas gražus 64 puslapių leidinys, redaguotas Algirdo Bielskaus ir Vacio Rociūno. Leidiny išspausdinta Clevelando burmistro proklamacija, vysk. V. Brizgio, Lietuvos diplomato ir lietuviškų veiksmų bei organizacijų vadovybių sveikinimai, šių žaidynių vadovų ir pareigūnų sąrašai, žaidynių pilna renginių ir varžybinė programa, o taip pat visų dalyvaujančių komandų sportininkų sąrašai. Pabaigoj pridėti ir sveikinimai, parėmę programos išleidimą.

Kviečiame įsigyti šiuos leidinius

Lietuvių Enciklopedija 36 tomai	\$366.00
Encyclopedia Lituanica 6 tomai	\$125.00
Vinco Krėvės Raštai 6 tomai	\$32.60
Iš mano atsiminimų — Petras Klimas	\$13.25

Laukiame užsakymų papildomam L. E. tomui.
Užsakymus siųsti: J. Kapočius, P O Box 95, So. Boston, MA 02127
Telef. dieną (617) 268-7730, vakarais (617) 282-2759.

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

Už priėmimus mokesčius pasiūlo moderniškus apdraudus planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mortgicijų.

Norį įsirašyti kreipkitės į SUSIV. CENTRA, P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes Barre, Pa. 18703; o Didžiojo New Yorko rajono lietuvių kreipkitės į organizatorių Susiv. direktorių BRONIŲ BOBELĮ, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421, tel. MI 7-6637.

The Other Side of Holocaust

ARE THE JEWS GUILTLSS? A Challenge... Never Before Written!

THE "CHOSEN" PEOPLE OF AMERICA OVERSHADOW VICTIMS OF COMMUNISM. IN THE NAME OF A JEW, KARL MARX, COUNTLESS MILLIONS LIQUIDATED AND FORGOTTEN! IN CONTRAST, THE "GASSED" JEWS ARE LIVING FOREVER... WHY AREN'T THE CRIMES OF COMMUNISM EXPOSED?

THE ENDLESS JEWISH HATE CAMPAIGN IS SUPPORTED BY U.S. TAX DOLLARS. IN THE NAME OF "WAR CRIMINALS" OUR NATIONAL HONOR AND PEOPLE ARE BEING ABUSED. DO THE JEWS HAVE MORE RIGHTS THAN OTHERS?

A MASTERFUL DOCUMENTATION REVEALS THE ROLE OF JEWISH COMMUNISM IN THE PAST AND PRESENT AND THEIR CRIMES EXPOSED. THOUSANDS OF SOVIET-JEWISH COMMUNISTS ARE RESPONSIBLE FOR MURDERING OUR FATHERS, SONS AND HUSBANDS. WHO IS HUNTING THEM?

IN THE WORDS OF SIMON WIESENTHAL, "IF YOU CANNOT OBTAIN JUSTICE FOR THE MURDERERS OF MILLIONS OF PEOPLE, THEN YOU CANNOT HAVE JUSTICE AT ALL." WE CANNOT DISAGREE WITH THAT!

HISTORICAL FACTS DETAILED AND PERSONAL TESTIMONY OF A VICTIM OF COMMUNISM HIMSELF. A FELLOW FROM NEW YORK, J.L. WRITES, "I ADMIRE YOUR COURAGE... THE SUPPRESSED TRUTH... OUR COMMON CAUSE AND MUCH MORE! Send Cash, Check or M.O. \$15 postpaid. All Countries! To: WK MARKETING-E12, P.O. Box 3702, Bloomington, IL 61701

DABAR KASOS KREDITO UNIJOJ:

9% palūkanų už paprastas taupomąsias sąskaitas.

12% už Share Certificates 500 dol. sumomis.

MONEY MARKET Certifikatų procentai už 5,000 ir 10,000 dolerių indėlius 6 mėnesiam.

"ALL — SAVERS" Certifikatai 1 metam su laisvomis nuo mokesčių palūkanomis.

Laisvi nuo mokesčių IRA pensijų fondo indėliai su **15%** palūkanom.

Paskolos — Namų pirkimo "mortgicliai" — Čekių iškeitimai — Pensijos čekių indėliai ir t.t.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418

Telefonas: (212) 441-6799

Darbo valandos: nuo 9 iki 9 kasdien; penktadieniais ir šeštadieniais nuo 9 iki 5 val. p.p.

Patarnavimas lietuvių ir anglų kalbomis.

Visi indėliai apdrausti iki 100.000 dol.

DARBININKŲ PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųdami prenumeratos mokesį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

15 dol. — P. Šilbajoris, Syoset, N.Y.

Po 10 dol. — R. Kisielius,

Somerville, N.J., St. Santvaras, So. Boston, Mass., Z. Steponavičius, Pompano Beach, Fla., S. Kuchynskas, Brooklyn, N.Y., B. Kondratas, Quaker Hill, Conn., V. Misiūnas, Elizabeth, N.J., A. Ivaška, Monroe, Conn., R. Edelman, Philadelphia, Pa., kun. S. Raila, Maspeth, N.Y., A. Ališauskas, Chesapeake, Va.

7.50 dol. — V. Povilauskas,

Astoria, N.Y. 6 dol. — A. Vileniškis, Richmond Hill, N.Y.

Po 5 dol. — E. Nelsas, Parsippany, N.J., V. Savukynas, Woodhaven, N.Y., kun. M. Čyvas, Albany, N.Y., A. Bakšys, Calverton, N.Y., A. Wackell, Worcester, Mass., R. Česonis, Cinnaminson, N.J., P. Lanys, Elizabeth, N.J., A. Malinauskas, Woodhaven, N.Y., P. Seibienė, Brooklyn, N.Y., A. Jarmas, Elizabeth, N.J., V. Stasiūnas, St. Petersburg, Fla., P. Šimkus, Quincy, Mass., T. Aleksonis, Braintree, Mass., S. Jasalavich, Nashua, N.H., A. Spakauskas, Philadelphia, Pa., kun. J. Krivickas, Stuyvesant Falls, N.Y., S. Eiva, Brockton, Mass., F. Prekeris, San Jose, Calif., A. Povilauskas, Woodhaven, N.Y., G. Rutkauskas, W. Hartford, Conn., J. Janušauskas, W. Hartford, Conn., K. Mitinas, Fremont Center, N.Y., A. Bender, Amityville, N.Y., V. Budnikas, Woodhaven, N.Y., A. Gruodis, Wappingers Falls, N.Y., J. Perminas, Providence, R. I., V. Bauksys, Dearborn Heights, Mich., A. Wishner, Lakewood, Ohio, J. Augius, Baton Rouge, LA, V. Barius, Bridgeport, Conn., J. Dabrega, Brockton, Mass., S. Zabulis, Manchester, Conn., T. Jakelaitis, Woodhaven, N.Y., L. Parzel, Floral Park, N.Y.

4 dol. — K. Vasaitis, Beltsville, Md.

Po 4 dol. — J. Morkūnas, Philadelphia, Pa., E. Shablauskas, Richmond Hill, N.Y.

Po 3 dol. — P. Uknes, Brooklyn, N.Y., K. Silvinskis, Penn-del, Pa.

Po 2 dol. — J. Kazakevičius, Maspeth, N.Y., L. Dovydenas, Clarks Summit, Pa., S. Pusvaškis, St. Petersburg Beach, Fla., A. Razutis, Los Angeles, Calif., A. Leonard, Tobyhanna, Pa., A. Siaurusaitis, Ellicott City, Md.

Po 1 dol. — E. Stanulis, Lawrence, Mass., J. Berteska, Kearny, N.J., J. Vazalis, Baltimore, Md., J. Juodis, St. Petersburg, Fla., T. Ramonas, Cleveland, Ohio.

Visiems aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

POEZIJOS KNYGOS VASAROS ATOSTOGOM

J. Blekaičio, Rudens ritmu, 6 dol.

P. Melniko, Gėlių generacija, 8 dol.

K. Grigaitytės, Marių vėjui skambant, 4 dol.

A. Gustaičio, Ko liūdi, putinėli, 7 dol.

A. Tyruolio, Žvaigždynų sonetos, 9 dol.

K. Bradūno, Užeigoje prie Vilniaus, 8 dol.

A. Jasmanto, Ir niekad ne namolei, 6 dol.

J. Švabaitės, Vilties ledinė valtis, 7 dol.

L. Sutesmos, Vendeta, 6 dol.

A. Veščūnaitės, Žodžiai kaip salos, 5 dol.

A. Radžiaus, Priimk mane, mėnuli, 5 dol.

A. Radžiaus, Baltas mėnulio miestas, 3 dol.

L. Andriekaus, Saulė kryžiuose, 3 dol.

A. Tyruolio vertimas, Novalio Himnai nakčiai, 6 dol.

Išparduodamos poezijos knygos. Visos po 1 dol.:

P. Sagato, Saulėleidžio spinduliuose. Pr. Naujokaičio, Aukšiniai rageliai ir Šviesos mergaitė. D. Sadūnaitės, Laiškai Dievui, Tu esi mano žemė ir Kai tu arti manęs. A. Jasmanto, Gruodas.

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

Dainos, muzika ir gėlės — pagal Prano Lemberto žodžius J. Gaidelio, G. Gudauskienės, St. Gailėvičiaus, O. Metrikienės ir St. Grauzinio kūriniu dainuoja solistai, vyrų kvartetas ir choralai. 12 skirtingų kūrinių. Stereo. Kaina 9 dol. Persiuntimui pridėdama 1 dol.

Leonas Baltrus — arijos ir dainos: Kur bakūzė samanota, Ne margi sakalėliai, Žvaigždutė, Liepė tėvelis, Pieta Signore, Berceuse from "Jocelyn", arijos iš operų "Fedora", "La Boheme", "Madama Butterfly", "L'Elisir d'amore", "Rigoletto" ir "The Magic Flute", Only a Rose and All the Things you are. Kaina 8 dol. Persiuntimui pridėdama 1 dol.

Taip pat gaunamos ir šios naujausios plokštelės: Aras... toli nuo tėvynės — Toronto vyrų choro dainos, kaina 10 dol.; Nerija — Clevelando studentų vokalinio vieneto dainos, kaina 8 dol.; Pavasaris, įvairios dainos, įdainuotos dvynukų Šalčių Vokietijoj, kaina 10 dol.; Motulės dainos, "Sodauto" — Bostono lietuvių ansamblio dainos, kaina 6 dol.; Užaugau Lietuvoje, lietuviškų dainų rinkinys, kaina 8 dol.

Persiuntimui pridėdama 1 dol. už kiekvieną plokštelę.

Šios ir kitos lietuviškos plokštelės, lietuviškos knygos ir suvenyrai gaunami Darbininko administracijoj.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE (Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Reta proga įsigyti anglų kalba dvi vertingas knygas piginta kaina:
LITHUANIA 700 YEARS, by A. Gerutis. 15 dol.

SOVIET GENOCIDE IN LITHUANIA, by J. Pajaujis-Javis. 12 dol.
Užsisakant abi knygas, mokama tik 25 dol.
Persiuntimui pridėdama tik 1 dol.
Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

LITHUANIAN COOKERY

(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugam amerikietim. Knyga su plastiniu aplanu, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

ORBITAIR INTERNATIONAL, LTD.

Founded 1959

MEMBER OF ASTA IATA FIRST FAMILY OF TRAVEL
Presents

BALTIC-AT-LEISURE TOURS

Coordinated by Jonas Adomėnas

- CHOICE of 3 ITINERARIES
- First-Class Services, Hotels
- Reasonable, All-Inclusive Costs
- Escorted from USA via Finnair

Tour I Vilnius — Moscow — Leningrad 10 Days
Tour II Vilnius — Moscow — Leningrad plus Riga 15 Days
Tour III Vilnius — Moscow — Leningrad & Rome 15 Days

Features Include: Group or APEX airfares with departures starting April, three meals daily, comprehensive sightseeing, transfers, guides, theatre visits, air transportation on tour, baggage handled, each group escorted by American Lithuanian-speaking tour leader, visa handling. Deposit only \$100 per person. From just \$1099 to \$1769 per person in double occupancy.

For Free Brochure Folder, Contact:

Jonas Adomėnas
Orbitair International, Ltd.
20 East 46th Street, New York, NY 10017
Tel.: NY (212) 986-1500; (800) 223-7953

ELIZABETH, N.J.

Mirė Kazys Bernotas

Vasario 18 Clara Maas ligoninė, Belleville, N.J., mirė ligos ir kančių išvargintas ilgametis šio miesto gyventojas Kazys Bernotas. Anksčiau visų vadinamas Charles vardu, bet vėliau jam taip patiko Kazio vardas, kad ėmė lietuvių tarpe vadintis tik Kaziu. Buvo gimęs 1894 Vindeikių km., Ukmergės apskr. Būdamas tik 17 m., atvyko į JAV geresnio gyvenimo ieškoti, nes tėvai buvo labai smulkūs ūkininkai. Būdamas jaunas ir sveikas, nevengė bet kokio darbo. Nemokant vietinės kalbos, kūrimasis nebuvo lengvas. Nugalėjęs eilę įvairių sunkumų ir šiek tiek prasigyvenęs, sukūrė su čia gimusia lietuvaite šeimą, įsigijo šiame mieste namus ir pradėjo dirbti šio miesto garsiajame Singer siuvamųjų mašinų fabrike, kur išdirbo iki užtarnautos pensijos.

Gyvendamas Elizabeth, uoliai dalyvavo vietos lietuvių visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje. Būdamas pakankamai raštingas, buvo renkamas į įvairių lietuviškų draugijų valdybas, ruošė lietuviškų veikalų vaidinimus ir pats juose vaidindavo ir daugiau kaip 25 m. išbuvo Šv. Petro ir Povilo savišalpinės draugijos pirmininku. Priklausė prie vietos Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos, Lietuvai Gelbėti Komiteto, Lietuvių "Laisvės" bendrovės, čia pasistatydinusių erdviai, geros akustikos ir nemažos scenos salę, ir to paties vardo taupymo ir skolinimo bendrovės.

Kuriantis nepriklausomai Lietuvai, platino ir pats pirkto Lietuvos laisvės lakštus, siuntiniais ir pinigais šelpė savo gimines Lietuvoje. Po antrojo pasaulinio karo siuntiniais šelpė Vokietijos

stovyklose atsiradusių giminių šeimas, o vėliau sudarė 7 žmonių atvykimo į JAV dokumentus, juos pas save priglaudė ir rūpinosi tol, kol jie įstengė patys savim rūpintis.

Visą gyvenimą buvo jautrus lietuviškam reikalui, nesišalino nuo paskutinės imigracijos lietuvių ir lankydavo jų renginius.

1974 birželio 1 Morta ir Kazys Bernotai giminių ir pažįstamų tarpe iškilmingai paminėjo savo vedybų 50 metų sukaktuves, bet, jom praslinkus, juos pradėjo varginti įvairios ligos, ir Morta kiek anksčiau, o Kazys vėliau pasidarė invalidai. Ir sirgdami abu, kaip tikintiesiems ir pridera, išliko geros nuotaikos ir stengėsi vienas antram padėti ir vienas antrą paguosti. 1979 mirus žmonai, jis sunkiai pergyveno jos netekimą ir pats pradėjo silpnėti, kol įsimetęs vėžys sunaikino paskutines jėgas.

Velionio kūnas buvo pašarvotas Brazinski laidojimo koplyčioje, kur per dvi dienas su juo atsisveikinti atėjo daugybė šeimos draugų ir pažįstamų, o lietuvių parapijos diakonas Andrew Keturvitis sukalbėjo už jo sielą atitinkamas maldas. Vasario 23 velionio kūnas buvo palydėtas į lietuvių Šv. Petro ir Povilo parapijos bažnyčią, kur buvo sugiedotos egzekvijos ir atlaikytos mišios. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. Petras Žemeikis, o jam asistavo diakonas Andrew Keturvitis. Vargonais grojo ir solistui Miškiniui vargonais pritarė parapijos vargonininkas Matas Jatkauskas.

Ilgą automobilių virtinė velionio kūną palydėjo į Šv. Gertrūdos kapines, kur po atitinkamų maldų jis buvo paliktas ilsėtis

greta prieš kelerius metus ši gyvenimą palikusios jo ilgų metų ištikimos palydovės Mortos.

Velionis paliko dukterį Marian ir žentą Joseph Markowitz ir jų du jau savo šeimas sukūrusius vaikus — medicinos daktaro

mokslus bebaigiantį sūnų ir registruotą ligonių slaugę — ir dar vieną sūnų studentą ir kitus gimines čia ir Lietuvoje.

Laidotuvių dalyviam buvo suruošti priešpiečiai.

K.J.

ATSISKYRĖM SU BROLIU KAZIMIERU GULBINU, OFM

Lietuvių pranciškonų vienuolynas Brooklyne turi du įėjimus: iš gatvės ir iš kiemo. Jei kas bandydavo įeiti iš kiemo pusės, ir durys būdavo užrakintos, dažniausiai skambinantį įleisdavo Br. Kazimieras. Jo buvo pilna ne tik vienuolyno virtuvė, bet ir bingo žaidimuose vadovaujantį rolę Kultūros Židinio naujai, lietuviškuose parengimuose. Jo jau nebesutiks jo draugai ir bičiuliai prie vienuolyno durų, virtuvė ar kitose vietose. Jį pereiną šeštadienį, gegužės 22, palikome amžinam poilsiui Šv. Jono kapinėse, Middle Village, N.Y.

Brolis Kazimieras Gulbinas, OFM, buvo gimęs 1929 birželio 7 Scranton, Pa., gausioje šeimoje. Vienintelė sesuo jau mirusi, o iš septynių brolių liko gyventi tik antras iš eilės, dabar su šeima gyvenęs Floridoje. Visi kiti broliai mirę. Kazimieras buvo jauniausias šeimoje.

Kazimieras, pajutęs pačioje gražiausioje jaunystėje pašaukimą į vienuolyną, atvyko pas lietuvių pranciškonus 1945 metais į Greene, Maine, kai čia būrėsi patys pirmieji lietuviai pranciškoniai iš užjūrio. Atlikęs kandidato ir novicijato laikotarpį, amžinuosis įžadus padarė 1958 liepos 6.

Lietuvių pranciškonų provincijoje brolis Kazimieras ėjo pareigas, kurias jam skyrė viršinininkai. Pradžioje kurį laiką dirbo spaustuvių, bet per paskutinius 31 metus buvo puikus virėjas Brooklyno lietuvių pranciš-

Br. Kazimieras Gulbinas, OFM

konų vienuolyne — pirmiau Bushwick Ave., o vėliau iki mirties dabartiniame vienuolyne Highland Blvd.

Jo draugiškumas, artimo meilė ir pareigingumas buvo žinomi ne tik sanbroliam pranciškonam, bet ir apylinkėse lietuviams bei amerikiečiams. Tad nekelia nuostabos, kad jo palikai šermeninėje, laidotuvių apeigos pranciškonų koplyčioje, o vėliau ir Apieškimo parapijos bažnyčioje Brooklyne sutraukė tiek daug dalyvių.

Brolis Kazimieras nuo savo pareigų atvangos ieškojo pašnekesy su savo artimaisiais, o taip pat ir klasiškinę muziką. Labai mėgo operą, ypač tas operas, kuriose buvo daugiau progų chorui pasirodyti. Paskutinė jo

BOSTONO PARENGIMŲ KALENDORIUS

Baisiojo birželio minėjimas Bostone įvyks birželio 12, šeštadienį. 6 val. vak. Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje bus pamaldos už išvežtuosius, o po pamaldų salėj minėjimas. Rengia Jono Vanagaičio šaulių kuopa.

So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos metinis koncertas-banketas įvyks birželio 13, sekmadienį, 3 val. popiet draugijos salėj. Meninę programą atliks sol. Daiva Mongirdaitė-Richardson, akomponuojama Sauliaus Cibo. Dr. Kazys Eringis kalbės apie padėtį Lietuvoje.

Tautos šventės minėjimas įvyks rugsėjo 12 So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėj. Rengia Jono Vanagaičio šaulių kuopa.

išklausyta opera balandžio 14 buvo G. Verdi "I Lombardi". Ją išklause, kai jau buvo kiek sustiprėjęs po širdies antrio priepuolio. Jau vėl buvo grįžęs prie virtuvės stalo. Po kiek laiko širdis vėl sunerimo, tampėsi, kol galutinai nutilo gegužės 19, trečiadienį, 6:30 val. ryto. Iš ligoninės apie tai tuoj paskambino į vienuolyną, ir buvo laikomos mišios jau nebe jo sveikatos intencija, bet už a.a. Kazimierą.

Velionio Brolio Kazimiero palikai buvo pašarvoti Shalins šermeninėje. Per kelias dienas praėjo daug lankytojų, o ypač daug susirinko pasimelsti atsisveikinimo vakarą, penktadienį, gegužės 21. Šermeninėm pamaldom ir rožančiui vadovavo Tėv. Leonardas Andriekus, Brooklyno lietuvių pranciškonų viršinininkas. Jis savo žody išskelė Br. Kazimiero būdo savybes.

Minkų radijo valandėlės gegužinė-piknikas įvyks rugpjūčio 8 Romuvos Parke, Brocktone.

Laisvės Varpo rudens koncertas įvyks spalio 17 Lietuvių Piliečių D-jos salėj, So. Bostone.

Kariuomenės šventės minėjimas įvyks lapkričio 21 Lietuvių Piliečių D-jos salėj, So. Bostone. Rengia Jono Vanagaičio šaulių kuopa.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM, banga 98,0 vedėjas — Petras Viščiūns, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas: (617) 586-7209.

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 8 iki 8:30 val. ryto ir nuo 4:30 iki 5 val. popiet. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Paruodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

JŪRA STRIMAITYTĖ, lietuvių advokatė, STRIMAITIS & KEHOE, 31 Exchange Street, Lynn, Massachusetts, Tel. 617 598-0800. Turime ofisą ir Bostone priimti klientų. Mūsų sritys yra apdraudus bylos, workers' compensation ir testamentų sudarymas.

Tą patį vakarą Br. Kazimieras buvo pervežtas į vienuolyną koplyčią prie Kultūros Židinio, kur vyko mišios ir kitos maldos. Šeštadienį nuo ankstyvo ryto prie Br. Kazimiero karsto už jo vėlę kas pusvalandį buvo aukojamos mišios, kol prieš 10 val. jis buvo pervežtas į Apieškimo lietuvių parapijos bažnyčią Brooklyne.

Dalyvaujant gausiam lietuvių būriui, gedulingas mišias koncelebravo Tėv. Jurgis Gailiūsis, OFM, iš Kennebunkporto, Maine, ilgametis pranciškonų provincijolas, ir 17 kunigų — pranciškonų ir pasauliečių.

Gedulingų mišių metu giedojo solistai V. Alksninis, P. Tutinis ir M. Razgaitis. Vargonais grojo muz. V. Ralys. Pamokslus lietuviškai pasakė Tėv. Paulius Baltakis, OFM, dabartinis lietuvių pranciškonų provincijolas, o angliškai Tėv. Gabrielius Baltarušaitis, OFM, velionio jaunų dienų draugas iš bendros gimtinės Scranton, Pa.

Brolis Kazimieras palaidotas Šv. Jono kapinėse, Middle Village, N.Y., lietuvių pranciškonų sklypelyje. Jis prigulė prie anksčiau čia besiilsiančių šešių lietuvių pranciškonų.

Nuliūdime liko ne tik lietuviai pranciškoniai, bet taip pat ir Br. Kazimiero vienintelis liškės brolis Jonas Gulbinas su šeima Floridoje, jo teta Angela Miševičiūtė-Shea iš Floridos bei gausus būrys pusbrolių ir pusseserių Floridoje ir Long Island, New Yorke.

Viešpatie, suteik Br. Kazimierui ir kitiem šešiem mūsų sanbroliam amžinąjį atilsį, o mum pasilikusiem — šviesos kelyje į amžinybę.

Kornelijus Bučmys

A.A. VINCUI MEILIŪNUI
iškeliavus amžinybėn, jo žmonai Genutei ir artimiesiems reiškiame giliausią užuojautą.
V. Augustinas   Č. Sodaitienė
A. Krulikiene   S. ir S. Vaškiai

Mielą Genovaitę Meiliūniene, mylimam vyrui
A.A. INŽINIERIUI VINCUI MEILIŪNUI
staiga ir netikėtai amžinybėn iškeliavus, širdingai užjaučiame ir drauge liūdime
Antanina ir Adas Deikiai
Palm Beach, Fla.

A.A. INŽ. VINCUI MEILIŪNUI
mirus, jo žmonai Genovaitėi Meiliūnienei, SLA generalinei sekretorei, nuoširdžią užuojautą reiškiame ir kartu liūdime.
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
168 kuopa, Stamford, Conn.

A.A. KĖSTUČIUI ŠVELNIUI
iškeliavus amžinybėn, jo žmonai Danutei, dukrą Lilę, sūnų Leonardą, brolių Gediminą ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.
Danutė ir Jonas Ščiuckai

A.A. DR. JONUI NAUJOKAIČIUI
Vilniuje mirus, jo broliui, rašytojui ir nuolatiniam Darbininko bendradarbiui, Pranui Naujokaičiui reiškiame giliają užuojautą.
Darbininko redakcija

V. MEILIŪNĄ ATSIŠVEIKINANT

Vincas Meiliūnas

Prieš porą metų Kennebunkporte sėdėjau ant suolo prie vasarvietės durų, kai į kiemą įsiriti didelis autobusas su žmonėmis iš New Yorke. Visi atvyko savaitgaliai čia pabuvoti. Jų tarpe buvo ir Vincas Meiliūnas, pažįstamas, dažnai sutiktas tame pačiame New Yorke.

Kai visi iškeliavo tuo pačiu autobusu, jis pasiliko savaitei atostogauti. Taip ir gražiai padraugavome, arčiau susipažinome.

Jis buvo aukštaitis. Gimęs 1915 gegužės 4 Burniškių kaime, Vaškų valsčiuje, Biržų apskrityje. Mokėsi Pasvalio gimnazijoje ir ją baigė 1934. Taip jo kalboje buvo daug aukštaitiškos tarmės savybių, įvairių formų, savotiškų ištarimų. Tos tarmybės ir puošė jo kalbą, padarė ją charakteringą.

Gimnaziją baigęs, persikėlė gyventi į Kauną. Baigė technikos mokyklą, studijavo architektūrą ir visą laiką dirbo iki 1944, iki pasitraukimo iš Lietuvos.

Pokario metais su broliu Vokietijoje susitarė keliauti į Australiją. Ir ten išvyko. Pradžioje

buvo netoli Sydnėjaus, dirbo statybos firmoje, o vėliau persikėlė į Melbourną, kur gyveno brolis Jonas, agronomas. Šis ten ir dabar tebegyvena.

1956 atvyko į Ameriką, pas seserį Steponavičienę, dail. Steponavičiaus žmoną. Jie tada gyveno Bostone. Po poros metų persikėlė į New Yorką. Čia visą laiką dirbo kaip architektas firmoje "Emery Roth and Sons", 3 Ave., Manhattane. New Yorke sutiko ir Genovaitę, kurią vedė prieš keliolika metų. Anksčiau abu gyveno Brooklyne, paskui persikėlė į SLA centrinės įstaugos namus Manhattane. Ten Genovaitė Meiliūniene yra Susivienijimo generalinė sekretorė.

Gegužės 8 vakare nešėsi laiptais pirkinį maišelį ir ėjo į savo butą, bet jo nepasiekė. Sukniubo ant laiptų. Istiko jį širdies priepuolis. Buvo nugabentas ir į ligoninę, bet — niekas nepadėjo.

Buvo pašarvotas M. Šalinskiėnės šermeninėje. Atsisveikinimas buvo gegužės 11, antradienį. Maldas sukalbėjo kun. J. Pakalniškis, già pačiam atsisveikinimui vadovavo dr. Eugenijus

— Hot Springs, Ark., gegužės 30, sekmadienį, 12:30 val. popiet įvyks lietuvių kapinėse bendro paminklo šventinimas. Pamaldos vyks 11 val. Šv. Mykolo koplyčioje, 1125 Malvern. Po jų vykstama į Crestview Memorial Park and Mausoleum, kur yra lietuvių kapinių sekcija.

— Pietų Amerikos Lietuvių kitas kongresas numatomas šaukti 1984 liepos pabaigoje Venecueloje, švenčiant 500 metų sukaktį nuo šv. Kazimiero mirties.

— Ateities žurnalo metinis vakaras įvyks spalio 16 Chicagoje, Jaunimo Centro didžiojoje salėj.

Noakas. Čia atsisveikinimo žodį tarė Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, inžinierių architektų vardu — J. Zabielskis, Tautinės Sąjungos vieno skyriaus — A. Vebeliūnas, Tėvynės laikraščio vardu — J. Valaitis, vienos NLA kuopos — J. Kiaunė.

Palaidotas gegužės 12, trečiadienį, iš Apieškimo parapijos bažnyčios Cypress Hills kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo daug žmonių. Pietūs po laidotuvių buvo K. Židinyje.

Velionis buvo mielas ir draugiškas, visiem bičiuliškas. Tikrai atitiko jį ir jo pavardė — Meiliūnas. Stropiai ir tvarkingai reišėsi savo darbe, savo aplinkoje, talkino įvairiems SLA centrinės raštinės darbam, dalyvavo aktyviai ir SLA veikloje. (p.j.)

"Amber Holidays"
1982 M. EKSORSIJOS Į LIETUVĄ
iš Bostono/New Yorke

MASKVA/VILNIUS:	rugpjūčio 4	— \$1135.00	
gegužės 24	— \$1135.00	rugpjūčio 18	— \$1350.00
birželio 2	— \$1135.00	(su Ryga)	
birželio 16	— \$1135.00	rugsėjo 6	— \$1171.00
liepos 5	— \$1165.00	rugsėjo 15	— \$1045.00
liepos 19	— \$1135.00	rugsėjo 27	— \$1082.00
		spalio 6	— \$ 995.00
		gruodžio 27	— \$ 995.00

VISAS GRUPES LYDĖS VADOVAI. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ.

REGISTRUOJAME JAU DABAR:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, p.o. box 116,
South Boston, Mass. 02127, Tel. (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.
Prices are based on double occupancy and are subject to changes.

Istaigai vadovauja: Aldona ADOMONIS ir Albina RUDŽIŪNAS

DARBININKAS

Redakcija ..... (212) 827-1352
 Administr. .... (212) 827-1351
 Spaustuvė .... (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė .... (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Vainikų diena — Memorial Day yra gegužės 31, pirmadienį. Tą dieną Darbininko redakcija ir pranciškonų spaustuvė nedirbs.

Maironio lituanistinėje mokykloje gegužės mėnesį vyko egzaminai. Gegužės 22, šeštadienį, visa mokykla nusifotografavo. Ateinantį šeštadienį, gegužės 29, pamokų nebus. Paskutinė šių mokslo metų diena mokykloje bus birželio 5, šeštadienį. Mokslo metai užbaigiami birželio 6, sekmadienį. Tą dieną 12 val. bus jaunimo mišios Kultūros Židinyje, o po jų — mokslo metų baigimo aktas.

Kario žurnalo redaktorius Zigmas Raulinaitis, redagavęs žurnalą 28 metus, iš tų pareigų pasitraukė. Nuo balandžio mėnesio redaguoti Karį leidėjai pakvietė Vladą Šakalį. Žurnalą leidžia New Yorko ramovėnai, kuriems dabar pirmininkauja dr. E. Noakas. Karį administruoja Alfonso Samušis, spausdina pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

Dail. Giedrė Montvilienė dalyvauja kolektyvinėje parodoje, kuri vyksta Horizon galerijoje, 714 Lexington Ave., prie 57 St., Manhattane. Paroda atidaryta gegužės 16, uždaryta gegužės 30. Dalyvauja keturi dailininkai. Giedrė Montvilienė yra išstaciūsi savo surrealistinę tapybą. Galeriją galima lankyti savaitės dienomis nuo 10 iki 7 v.v., sekmadienį nuo 10 iki 6 v.v.

N.Y. Liet. Gydytojų Draugijos susirinkimas buvo gegužės 23, sekmadienį, 2 val. popiet dr. B. Jankausko namuose, Fort Salonga, L. I. Padarytas pranešimas apie gydytojų suvažiavimą Chicagoje, nutarta paremti Kultūros Židinio fondą, svarstyti kiti einamieji reikalai. Dr. Vytautas Avizonis padarė mokslinį pranešimą apie gliaukomą. New Yorko Lietuvių Gydytojų Draugijai pirmininkauja dr. V. Avizonis.

N. Y. Liet. Dantų Gydytojų draugijos metinis susirinkimas įvyko gegužės 23 pas Filomeną Ignaitienę. Atidarė ir vadovavo pirmininkė Elena Vilčinskienė. Išklausa dr. Austės Trojanaitės paskaitos apie peridentos tvarkymą. Ji parodė skaidres iš savo praktikos. Išrinkta nauja valdyba: pirmininkė Birutė Paprockienė, sekretorė Pelagija Levickienė iš New Jersey, išdininė Sofija Šližienė. Susikaupimo minutė prisimintas miręs dr. V. Damijonaitis. Į susirinkimą atsilankė 13 narių. Įstojo 3 naujos narės. Po susirinkimo buvo vaišės.

Birželio trėmimam prisiminti ir R. Kalantos susideginimo dešimtmečiui paminėti komitetas posėdžiavo gegužės 21 ir detaliau aptarė visą programą. Minėjimas rengiamas birželio 13, sekmadienį. Pamaldos 11 val. bus Apreiškimo parapijos bažnyčioje, gi akademinė minėjimo dalis bus 3 val. popiet Kultūros Židinyje. Židiny tą dieną bus galima gauti lietuviškus pietus. Greit bus sudaryta visa minėjimo programa ir tuoj bus paskelbta spaudoje.

Lietuvių Bendruomenės 30 metų sukaktis New Yorke bus paminėta lapkričio 7.

Maspeth, N.Y., Vainikų dienos proga gegužės 31 vyks paradas. Į jį yra pakviesta ir Lietuvos vyčių 110 kuopa.

Lietuvos vyčių 110 kuopos mėnesinis susirinkimas vyks trečiadienį, birželio 2, 7 val. vak. V. Atsimainymo lietuvių parapijos salė, Maspeth, N.Y. Rengėjai kviečia atkreipti dėmesį į ankstesnę pradžios valandą. Bus apsarstyti dar nebaigti reikalai, o po to bus patiekta spaghetti vakariene.

LMK Federacijos New Yorko klubo susirinkimas - pabendraavimas bus birželio 6, sekmadienį, 2 v. popiet pas klubo pirmininkę Jadvygą Laucevičienę, 88-17 77 Street, Woodhavene. Tai bus paskutinis susirinkimas prieš vasaros atostogas. Visos narės maloniai prašomos dalyvauti.

Lietuvos vyčių Vidurinio Atlanto apskrities suvažiavimas vyks birželio 6, sekmadienį, Newark, N.J., Švč. Trejybės lietuvių parapijos patalpose. Mišios 12 val., po jų pusryčiai. Posėdžiai pradėdami 2 val. popiet. Autobusas nuo Maspetho lietuvių bažnyčios išvyks 10:30 val. ryto ir sustos 11 val. prie Aušros Vartų bažnyčios Manhattane. Norį vykti autobusu apie tai praneša Jonui Adomėnui.

A. a. Jonui Mikulskiui gegužės 4 mirus, jam pagerbti Kultūros Židiniui aukojo: po 20 dol. — Stasys ir Marytė Juodaičiai, Viktoras Černiukas, 15 dol. — Helen Matulionis, 10 dol. — Jonas ir Helen Kontautai. Aukotojam nuoširdžiai dėkoja našlė Stefa Mikulskienė.

Organizuojamas autobusas į seselių pikniką Putname, Conn. liepos 25. Autobusas išeina sekmadienį 6:30 v.r. iš Kultūros Židinio kiemo, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Septintą valandą sustos ties Shalins Funeral Home, 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene, N.Y. Kelionė asmeniui 18 dol., įskaitant ir įėjimą į pikniką. Registruotis pas M. Šalinskienę — 296-2244 arba Darbininko administracijoje — 827-1351.

Motinos dienos minėjimą aprašant (Darbininko nr. 19), netyčia buvo praleistas vienas momentas. Tomas Gedminas, jaunas berniukas, Maironio lituanistinės mokyklos pirmųjų skyrių mokinys, padėklamavo savo paties parašytą eilėraštį, skirtą mamytei. Minėjimas buvo gegužės 9 Apreiškimo parapijos salėje.

TAUTOS FONDAS DĖKOJA

A. a. dr. Vytauto Damijonaičio atminimui Genovaitė Stančienė Tautos Fondui paaukojo 25 dol. A. a. Alvos Žarskuvienės atminimui Liudas Tamošaitis Tautos Fondui paaukojo 15 dol. A. a. Vinco Meiliūno atminimui Juozas Audėnas Tautos Fondui paaukojo 5 dol.

EKSKURSIJA Į KENNEBUNKPORTĄ

Tradicinė ekskursija autobusu pas Tėvus pranciškonus Kennebunkporte, Maine, šiais metais daroma ne Darbo dienos savaitgalį, bet JAV nepriklausomybės šventė. Autobusas iš Kultūros Židinio kiemo išvyks liepos 3, šeštadienį, 8 v.r. Pakeliui sustojama prie Shalins Funeral Home, 84-02 Jamaica Ave. Woodhavene. Į New Yorką grįžtama liepos 5 vakare. Kelionė, nakvynė ir valgis 5 kartus — asmeniui 105 dol. Šios kelionės reikalais skambinti Marytei Šalinskienei 296-2244 arba Tėvui Petriui 827-1351. Anksčiau užsiregistravę pasirenka vietas autobuse bei kambarius vasarvietėse.

Parduodamas labai geras ir gerose vietose vienos šeimos namas iš 8 kambarių Woodhavene, netoli Columbia banko. Prašoma 65,000 dol. Skambinti 847-5522.

Parduodami vyriški tautiniai drabužiai vidutinio dydžio jaunuoliui. Kaina labai prieinama. Galima teirautis Darbininko administracijoje. Tel. 827-1351.

Skautų sporto šventė bus birželio 26 ir 27 Maironio parke Worcester, Mass. Tai bus jubiliejinė — 25-toji sporto šventė. Dalyvaus komandos iš Bostono, New Yorko, Hartfordo, Worcesterio, pavieniai sportininkai iš Washingtono, Philadelphia ir kitur. Bus varžybos krepšinio, tinklinio, stalo teniso, lengvosios atletikos. Šeštadienio vakare bus tradicinis Joninių laužas.

Rūta Kidolytė gegužės 16 už savanorišką darbą Šv. Jono ligoninėje gavo Sveikatos departamento žymenį. Iš ten dirbusių 50 mergaičių ji buvo tik viena lietuvaite. Ši rudenį ji pradės medicinos seserų studijas Hunter kolegijoje, New Yorke.

Tėv. Benvenuto Ramanausko, OFM, parašyta nauja knyga "Aš savo atlikau" atiduota spausdinti pranciškonų spaustuvėi Brooklyne.

Apreiškimo parapijos metinis piknikas įvyks rugpjūčio 1 Plattdeutsche Parke, Franklin Square, L.I.

Emilija Sandanavičienė iš Lietuvos gavo žinią, kad ten balandžio 18 Alytuje mirė jos mamytė — Gabriėlė Tomkevičienė, sulaukusi 94 metų amžiaus. Buvo išstremta į Sibirą, kur išbuvo 15 metų ir kur mirė jos vyras ir du sūnūs. Jos pačios prašymu, ji buvo palaidota Krikščėnų parapijos kapinėse. Brooklyn gyvena dvi jos dukros — Emilija Sandanavičienė ir Veronika Avizienė. Už jos vėlė mišios bus aukojamos birželio 5, šeštadienį, 9 v.r. Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Dukros kviečia draugus ir pažįstamus dalyvauti mišiose ir pasimelsti už velionę.

GREAT NECK, N.Y.

Kaip praeity, taip ir šiais metais Great Necko lietuviai yra pakviesti dalyvauti Memorial Day parade, kuris bus gegužės 31, pirmadienį. LB apylinkės valdyba visų Great Necko lietuvių vardu kvietimą priėmė ir sutiko parade dalyvauti.

Paradas prasidės punktualiai 9 v.r. nuo Shenck Ave. (antra gatvė už geležinkelio stoties kairėje pusėje).

Visi lietuviai, nežūrint, kur jie gyventų, prašomi kuo gausiausiai dalyvauti šiame parade. Prašoma, kad moterys būtų pasipuošusios tautiniais drabužiais.

Po parodo — 1 val. popiet Kings Point parke (važiuoti per Steamboat Road) ruošiamas lietuvių piknikas. Ir ten kviečiami visi lietuviai dalyvauti. Piknike nei maistas, nei gėrimai nebus parduodami, todėl visi prašomi tuo patys pasirūpinti. (LB Great Necko apylinkės valdyba)

SUVENYRAI

Automobiliam lipinukai (decal), Lietuvos Vytis su trispalve ir stilizuota Vytis, lipinama iš vidaus. Lietuvos Vytis su trispalve ir Amerikos-Lietuvos vėliavomis bei Vytim, lipinama išorėj. Kaina po 1 dol.

Lipinukai išorėj LABAS, SVEIKAS ir kiti po 1.50 dol. Lietuva su Vytim, L.T. 2 dol.

Lietuviška trispalvė vėliavėlė su pastatymo kaladėle (base) — 1.50 dol. Lietuviška ir JAV vėliavėlės su pastatymo kaladėle (Base) — 2 dol.

Šie ir panašūs suvenyrai, lietuviškos knygos ir plokštelės gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

QUEENS COLLISION CENTER INC. Expert auto body works — Ducco painting — Welding — Frames straightened — Fiber glass work. John R. Chicavich, 131-13 Hillside Avenue, Richmond Hill, N.Y. 11418. 24 hr. towing phone HI 1-6666. Towing after 6:00 — 843-6677.

MONY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidrausdami pas jį, sutaupysit 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3500. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

N.Y. vyrų choras Perkūnas koncerto metu Kultūros Židinio scenoje. Viduryje dirigentas Viktoras Ralys. Choro metinis koncertas bus birželio 5 Kultūros Židinyje.

Kasos kredito unija praneša, kad taupytojai, padėję į Kasą 20,000 dol. ar daugiau, gali gauti aukštesnes palūkanas negu iki šiol duoda bet kurie bankai. 20,000 dol. sertifikatai dabar Kasoje neša palūkanas, kurios yra 2% didesnės už US Treasury Bills laktų terminuotus indėlius. Suinteresuoti sutaupais iš kitų bankų pervesti į Kasą arba pakelti Kasoje esamą sumą, prašom skambinti 212 441-6799 ir prašyti Laimą Leleikienę arba V. Vebeliūną dėl vėliausių procentų ir sąlygų. Kasos įstaiga veikia 6 dienas per savaitę.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJA SUTINKA NAUJĄ KLEBONĄ

Naujas Aušros Vartų parapijos Manhattane klebonas kun. Vytautas Palubinskas gegužės 9 per sumą susipažino su savo naujais parapičiais. Visus pasveikino ir pasidžiaugė, kad gegužės mėnesį Marija rado šiai parapijai lietuvių kleboną. Padėkojo kun. John Bida, buvusiam parapijos administratoriui, už gausią talką pirmomis klebonavimo dienomis.

Sekantį sekmadienį, gegužės 16, buvo parapijos metiniai pietūs. Sveikindamas svečius, kun. V. Palubinskas ragino visus dažniau lankyti savo lietuvišką parapiją. Sveikinimo žodį tarė taip pat ir pietuose dalyvavęs Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Ilgametė parapijos narė Milly Kscenaitis Pietz užrišo naujam klebonui sveikinimo juostą, o vyčių 12 kuopos pirmininkė Helen Yurkus įteikė kunigui John Bida dovanėlę. Juozo Boley iniciatyva visi sugiedojo "Ilgiausių metų", o abu kunigai prapjovė didžiulį pyragą.

Po pietų klebonas svečiam pristatė savo "geriausią draugą", su kuriuo atvyko iš Patersono: Aidį, didžiulį vilkinį sunį. Šis apėjo visą salę ir daug kam padavė sveikinimo koją, ilgiau sudamas prie tų, kurie jį vaišino stalo gardumėliais.

Ilgai dar visi šnekučiavo ir pirkto gausios loterijos bilietus. Daug kas paliko salę būdamas laimėtoju ne tik materialiai, bet ir dvasiškai.

Dalia B.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS RINKIMŲ REZULTATAI NEW YORKO APYGARDOJ

Rinkimuose į JAV LB dešimtąją tarybą ir į PLB šeštąjį seimą New Yorko apygardoj dalyvavo 770 balsuotojų.

Į JAV LB dešimtąją tarybą kandidatavusieji gavo balsų: Romas Kezys 470, Kazimieras Pugevičius 468, Kornelijus Bučmys 464, Vytautas Alksninis 453, Aleksandras Vakselis 419, Regina Ridikienė 384, Jonas Adomėnas 346, Aloyzas Balsys 314, Kęstutis Miklas 246.

Į PLB šeštąjį seimą kandidatavusieji gavo balsų: Kornelijus Bučmys 440, Kazimieras Pugevičius 437, Algirdas Šilbajoris 417, Aleksandras Vakselis 416, Jonas Adomėnas 304, Aloyzas Balsys 278, Kęstutis Miklas 221.

New Yorko LB apygardos rinkiminė komisija dėkoja visom LB apylinkių rinkiminėm komisijom, kurios savo darbą atliko gerai.

NEW YORKO LIETUVIŲ VYRŲ CHORO PERKŪNAS

19-TAS METINIS KONCERTAS

Birželio 5, šeštadienį, Kultūros Židinyje

Programoje:

- VYRŲ CHORAS
- PIANO — Dalia SAKAITĖ

chorui diriguoja Viktoras RALYS
 akomponuoja Dalia SAKAITĖ

Po koncerto bus linksma vakaronė. Užbaikime šį darbo sezoną nuotaikingai, o vasaros poilsio atsotogas sutikime džiaugsmingai, linksmai su daina, šokiais ir t.t.!

Šiltas-šaltas bufetas. Baras. Turtinga loterija.
 Šokiama gros visų mėgiamas Joe THOMAS orkestras!
 Koncertas — 7:30 v.v. punktualiai. Kokteiliai — 6:30 v.v.
 Įėjimas — 6 dol. Moksleiviams 4 dol. (prie įėjimo)

Vakaronei stalus galima užsakyti pas St. Karmaziną — 441-1252

MALONIAI VISUS KVIEČIAME... TIKIMĖS... IR LAUKIAME...
 JŪSŲ ATŠILANKYMAS MUMS BUS MIELIAUSIAS ATPILDAS BEI TEIGIAMAS CHORO ĮVERTINIMAS.

Iki malonaus pasimatymo

VYRŲ CHORAS "PERKŪNAS"